

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLES ÅRSSKRIFT 1964

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

Statens pædagogiske Studiesamling
København

*Gladsly til
Kyst Børns boks - Jun*

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLE

ÅRSSKRIFT

Dag og dåd er kæmperim

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1964

»Han er blevet hans tolk«

(af en juletale.)

Johs. evangelium 1. kap. v. 14–18.

»Og ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den enbårne søn har den fra faderen, fuld af nåde og sandhed. Johannes vidner om ham, råber og siger: »Ham var det, om hvem jeg sagde: Den, som kommer efter mig, er kommen forud for mig, thi han var til før mig.« Thi af hans fylde har vi alle modtaget, og det er nåde over nåde. Thi loven blev givet ved Moses, nåden og sandheden er kommet ved Jesus Kristus. Ingen har nogensinde set Gud, den enbårne som selv er Gud, og som er i Faderens favn, han er blevet hans tolk.«

Han er blevet hans tolk. – Vi ved noget om, hvad en tolk er. I vore dage møder vi mange mennesker, der taler fremmede sprog, og så må der en tolk til, der kan oversætte den fremmedes ord for os. Vi kan så høre ordene, men det betyder langt fra, at vi kan forstå den fremmede. Han kan komme fra en anden kulturkreds end vor og have en anden opdragelse, en anden livsindstilling o. s. v. – Vi har altid brug for en tolk til også at forklare os de andres sind, tanke, vilje og ønsker. Det gælder ikke bare fremmede landes folk, men også vor næste her og nu.

Vi er dybest set ensomme sjæle, som ikke forstår de andre. Vi tror, at de ikke forstår os, men forudsætningen er jo, at vi prøver at forstå dem. Dette er en overmenneskelig opgave. Hvor meget sværere er det så ikke for afmægtige mennesker at forstå Gud.

»Ingen har nogensinde set Gud« – hørte vi i evangeliet. Vi ved ikke, hvordan han ser ud, hvor han bor o. s. v. Det har heller ingen interesse. Han sendte sin tolk til jorden »den enbårne,

som selv er Gud«. Han så ikke på det ydre, hverken hos Gud eller mennesker. Men han så, at mennesket var en arme stakkel, som trængte til kærlighed.

Tolken »Jesus Kristus« kom fra Gud den almægtige og revolutionerede tilværelsen for mennesker. Han gjorde sine gode gerninger og viste vej til Gud.

»Enhver, der tror på mig, skal have et evigt liv«, sagde han. Lige midt iblandt forarmede mennesker stillede han sig, og her er det ikke muligt for os at få svar på alt, for vi er ikke Gud, men »ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed.« Vi er ikke Gud. Da Adam og Eva ville være Gud lig, kom syndefaldet, og når mennesker i dag vil forstå og indse alt det om Gud og altså være Gud lig, så er det synd.

Men vi så hans herlighed – og der findes ingen eksamensbetingelser for mennesker, der kan kvalificere os mennesker til at få andel i Guds rige. Det får vi nemlig alle – alle vi, der har fået ordet – alle vi uværdige, der har fået julens store gave. Og så skal vi ikke spørge, men undres. Når børnene lukkes ind til juletræets varme lys, så tindrer deres øjne, og de undres: at det dog kunne blive så kønt.

Når vi glæder os over børnenes begejstring i julen – de små børns måbende ansigter – er det vel fordi, vi der møder nogle, der kan undres. Når livet går sin gang, og vi møder livets uvejrsdage, borttages vor evne til umiddelbar begejstring for mennesket, og det mennesket skaber.

Det er barnets fest, siger man – dels fordi Jesusbarnet fødtes – dels fordi barnesindet tager imod og har tro, tillid og fantasi til at fatte julens glæde. Når jeg i aften læser om »Den lille pige med svovlstikkerne,« er det for at vi her på ny kan møde det arme menneskebarn, der så ind i Guds rige – der kom i Guds rige. Der, hvor menneskets mistro hører op over for hans gave, begynder Guds rige. »Uden at I bliver som børn på ny, kommer I slet ikke ind i Guds rige.« Jesus, tolken, fører os ind i Guds fuldkommenhed – løfter os ud af vor nedbrudte mennesketilværelse, hvor så meget går i stykker, hvor sorgen og døden lurer på os. For mange er julen en streng tid, fordi den ligesom forud-

sætter glæden. Men jeg tror, det er fordi, mennesker har gjort julen til en fest, hvor mennesket og det menneskelige er centrum. »Han kom til sit eget, og hans egne tog ikke imod ham. – Men alle som tog imod ham, gav han magt til at blive Guds børn – den, som tror på hans navn.«

Da må vi med desto større taknemmelighed vende os mod Guds fuldkomne kærlighed og undres over julens under: at vi fik lov til at få andel i Guds rige, og at der ikke spørges, om vi er kvalificeret dertil ved vore gerninger. Men at Guds kærlighed ikke kender de grænser, som vi mennesker bygger op imellem os selv indbyrdes. Her spærrer ingen smålig fornærmelse – endsige skuffelsen – endda ikke sorgen over, hvad den anden gjorde. Alt det smelter til ingenting, hvor Guds varme kærlighed stråler. Jesus græder ikke over menneskets fejlagtige handlinger, men over, at mennesket ikke tillidsfuldt tror hans ord. Han venter, vi undres, og at vore øjne stråler, over at stjernen tændtes julenat, da Guds søn fødtes mellem mennesker og for mennesker.

Alverden nu burde sig fryde
med salmer mangfoldig udbryde,
men mange har aldrig fornummen,
at rosen i verden er kommen.

Så fejrer vi da snart jul igen, og vi takker Gud for hans gave til mennesker og beder ham give os en glædelig jul fuld af forundring og taknemmelighed.

A. B.-J.

Efterskolen i fremtiden

Er der brug for efterskolen i fremtiden? spørger nogle. Er der plads til efterskolen? spørger andre. Spørgsmålene kan stilles med den begrundelse, at efter 1958-skoleloven udbygges folkeskolens videregående undervisning på flere områder, hvor efterskolen tidligere alene udfyldte en plads.

Mit svar må blive, at der i fremtiden er mere behov for efterskolen end nogensinde tidligere. Jeg skal her blot angive nogle få grunde.

1) Den menneskelige modningsproces, som de unge gennemgår på en efterskole, hvor unge med vidt forskellige forudsætninger mødes i et hverdagsfællesskab, vil være meget væsentlig i fremtidens samfund, som til stadighed vil stille mennesker over for tilpasning til nye situationer. Skolen kan ikke mere – og erhvervene kan heller ikke – give mennesker de færdigheder, hvorved de kan klare sig hele livet. Derfor vil det være meget afgørende, at de unge vænnes til at klare nye krav og forstå nye problemer.

2) Det må være en af efterskolens hovedopgaver at vænne de unge til at forstå andre mennesker. Ikke at fordømme og »diskriminere« – men at forstå – og hjælpe. Denne »dannelsesproces« kan bedst foregå under kostskolens former.

3) Efterskolens hovedfag vil også i fremtiden være: historie, litteratur og religion. Her adskiller efterskolen sig fra folkeskolen ved at være en ideskole, d. v. s., at de forældre, som står bag en efterskole, har et idemæssigt sigte med det. Der oprettes ikke en efterskole for blot at give kundskaber, hvor nyttige de end må være.

I fremtiden vil det blive nødvendigt, at samfundet hjælper efterskolen økonomisk med støtte til byggeri i meget større omfang, end det hidtil er blevet gjort. Sanering af gamle bygninger og opførelse af særlokaler og idrætssale er bydende nødvendig.

Dette investeringsbehov, som snarest må gøres op, vil vise et stort millionbeløb.

Dernæst har efterskolen brug for pædagogisk støtte – faglige medhjælpere – som folkeskolen allerede har fået i så rigt mål. Efterskolen bør være med i fremtidens pædagogiske forskning, fordi der kan indhøstes andre erfaringer her end i folkeskolens dagundervisning.

Der må også i fremtiden gives efterskolen betingelser for at få et bredt udsnit af dansk ungdom i tale. Det kan kun ske ved et samarbejde mellem folkeskolen og efterskolen, og heldigvis er dette samarbejde da også til stede mange steder.

Efterskolens problemer efter 1958-skoleloven er, at erhvervs-livet i byerne, der ofte ikke kender efterskolen, foretrækker elever, der har aflagt 9. klasses afgangsprøve i dansk, regning og orienteringsfag, og der gives forkortelse i læretiden for de elever, der har bestået denne prøve. Efterskolen kommer da til at stå over for valget mellem at kunne tilbyde elever på 9-klases trinnet denne prøve eller ikke kunne – og dermed risikere, at det brede udsnit af dansk ungdom, som gennem tiden er kommet på efterskole, afløses af elever med tilpasningsvanskeligheder og handicaps. Vi ønsker også at hjælpe disse elever – men det kan vi kun, når vi har dem sammen med de almindelige unge. Efterskolen kommer her til at vælge. Jeg tror, det bliver sådan i fremtiden, at nogle efterskoler ønsker at give elever, der vil det, 9. kl's afgangsprøve – andre efterskoler vil ikke gå denne vej. Men loven bør ændres sådan, at det overlades til den enkelte skole at vælge. Så vidt bør friheden gå, hvis den brogede skare af efterskoler skal holdes sammen i samme organisation.

Fremtidens store opgave bliver at omstille efterskolen til også at blive en betydende faktor i det industrielle samfund, som den var det i det gamle bondesamfund. Her vil blive adskillige vanskeligheder at overvinde; men efterskolen må møde tidens udfordring med åbent blik for de muligheder, der ligger i forældres ønsker om, at deres børn får den bedst mulige uddannelse. Efterskolen er et tilbud til dansk ungdom, som alle i befolkningen også bybefolkningen må lære at kende. *Asger Baunsbak-Jensen.*

Demokrati i skolen?

Ovenstående spørgsmål ønsker jeg ikke at besvare, blot vil jeg fremføre nogle tanker inspireret af A. S. Neil's bog »Summerhillskolen« og C. C. Kragh-Müller: »I morgen er for sent«, samt det forslag om oprettelse af et elevråd, der fremkom på Unionens sidste generalforsamling.

Når man taler om demokrati i samfundet; mener man folkestyre, som ordet betyder på græsk. Derved forstås en statsordning, under hvilken den politiske magt ligger hos folket som helhed. Men i moderne sprogbrug anvendes demokrati også i andre betydninger, f. eks. (iflg. Raunkjærs konversationsleksikon) »en samfundsordning, der er baseret på respekt for individets rent menneskelige værdi, og derfor indrømmer vidtgående beskyttelse for den enkeltes liv og personlige frihed, samt ytringsfriheden«. Almindeligvis angiver man ikke, hvilken betydning, man lægger i ordet demokrati; dette skyldes vel, at den førstnævnte form for demokrati sædvanligvis giver de bedste betingelser for sidstnævnte. At det dog ikke altid er tilfældet, kunne der nævnes flere eksempler på; det sker jo da af og til, at flertallet misbruger magten til at undertrykke anderledes tænkende.

Tænker man på demokrati i den betydning, jeg citerede, kan man vist godt forsvare at påstå, at man har demokrati på de fleste skoler. Ingen, der har deres fornufts fulde brug, kan med rimelighed påstå, at lærere ikke ønsker at indrømme den enkelte elev frihed og beskyttelse inden for de rammer, som vort samfunds opbygning muliggør. Der vil altid være regler, som visse mennesker ikke forstår og ikke vil indordne sig under, både i det voksne samfund og i skolen. Dette får nogle elever til at opfatte skolens ledelse som autoritær, hvilket medfører en negativ

indstilling, og denne er som en bacille, der formerer sig som ringe i vand. Ingen tænker tilsyneladende på, at de fleste regler er skabt netop for at beskytte den enkelte i samfundet.

Disse erfaringer har sikkert bevirket, at man nogle steder har forsøgt at indføre demokrati i politisk forstand ved oprettelse af elevråd. 100 pct. demokrati kan naturligvis ikke eksistere i skolen, det ligger i sagens natur, visse problemer kan kun løses af folk med modenhed, erfaring og indsigt i netop det specielle spørgsmål, der er aktuelt.

Den kendte pædagog og psykolog C. C. Krag-Müller har opstillet syv af de mest iøjnefaldende grunde til at oprette elevråd, hvilke jeg her citerer:

»For det første viser erfaringerne, at børnene i langt højere grad accepterer og retter sig efter regler og bestemmelser, hvis rimelighed de selv har gennemdrøftet, og som de selv har været med til at formulere og vedtage. Overtrædelser kan selvfølgelig forekomme, men det er meget lettere at administrere reglerne, når børnene er indforstået med det fornuftige i dem, er medansvarlige for deres vedtagelse og sædvanligvis overholder dem.

For det andet har elevrådsarbejdet tydeligvis medført en langt større fornemmelse hos eleverne af, at alle har lige ret, og at enhver urimelig dominans af den enkelte og af fællesskabet må modarbejdes.

For det tredje giver det en mærkbar tryghed i skolelivet, at også eleverne ved, at tingene, konflikterne og problemerne altid kan blive drøftet og behandlet roligt og sagligt.

For det fjerde har det vist sig af afgørende opdragende betydning, at børnene lærer roligt at høre på – og at tage hensyn til andres synspunkter, når en sag eller en konflikt skal behandles og løses.

For det femte rummer elevrådsarbejdet gode muligheder for at udvikle modet til at turde – og evnen til at kunne fremstille en sag i en gruppe eller overfor en større forsamling. Denne mulighed kommer ikke blot de valgte repræsentanter eller udvalgsmedlemmer til gode, idet der jo både før og efter elevrådsmøderne i de enkelte klasser drøftes og debatteres.

For det sjette er det uden for enhver tvivl, at en del forbedringer af skolens indhold, form og ydre rammer skyldes forslag fra elever eller grupper af elever gennem elevrådet.

Og til syvende og sidst har det på forskellig måde vist sig, at dette aktive medarbejderskab medfører en solidaritet hos eleverne overfor skolen, overfor dens arbejde, dens ide og dens ting, en solidaritet, som giver sig mange praktiske udslag, og som sikkert også kan være medvirkende til at skolelede ikke er et videre udbredt fænomen«.

Fordelene skulle altså være mange og store, og jeg kan kun håbe, at de, der arbejder med sagen, når et positivt resultat til gavn for elever, skole og lærere. En væsentlig forudsætning er et ihærdigt, alvorligt arbejde, hvor man ser de store linier og ikke hænger sig i petitesser, hvor man får valgt de rigtige elever ind i rådet; ikke dem, der råber højest og bruger albuerne mest; men vælger dem, der er kendt for deres retlinethed og har den sunde fornuft i behold. Magter man det, er jeg ikke i tvivl om, at det bliver til glæde for alle parter i nuet og måske ikke mindst for det samfund alle senere skal være medbestemmende i.

Holger Berg.

OK

Alfredo Demetz

Navnet virker som en cocktail. Fornavnet fremkalder romanske associationer – klangen er levende, varm og festlig.

Den sidste komponent, den germanske, virker som et par mejselslag – antyder kraft og målbevidsthed. Her har vi faktisk manden, som vi har lært ham at kende gennem hans kunst og gennem et kammeratligt samvær i de 14 dage, han opholdt sig hos os. Det var en fremmed, broget fugl, der nogle korte øjeblikke – alt for korte, synes vi nu – havde slået sig ned hos os, og hvis mærkelige gebærder og temperamentsfulde vingeslag vi med stigende undren og beundring daglig iagttog. Art og oprindelse blev fastslået: født 11. marts 1935 i landsbyen Santa Christina i Val Gardena, italiensk Sydtyrol, opvokset med de gamle træskærertraditioner – både faderen og moderen skærer i træ – uddannet først på kunsthåndværkerskolen i Selva, senere mesterelev på kunstakademiet i München, hvor billedhuggeren Robert Jacobsen, jernsmeden, blev hans lærer.

Han har deltaget i mange udstillinger i Italien og vundet æresbevisninger overalt. I år fik han antaget et arbejde på Kunstnernes Efterårsudstilling i København, en nok så vanskelig fæstning at indtage. Men hans første og hidtil eneste separatudstilling fik han i Glamsbjerg, da friskolen åbnede portene for ham i efterårsferien. Det er altid en håbløs opgave i ord at give andre et indtryk af sin oplevelse af billedkunst. Det var straks lettere, hvis læseren selv havde set Demetz' arbejder; da kunne der komme en interessant dialog i stand om hans vitalitet og dynamiske kraft, der arbejder i skøn forening med en utrolig teknisk beherskelse af materialet.

Alfredo Demetz-udstillingen i oktober 1964

»Han er en satan til at arbejde i træ«, har Robert Jacobsen sagt om ham. Ja, det blev sagt fyndigt og uden omsvøb, men jeg føler ikke trang til at sige ham imod.

J. Kongstad.

Ansvaret

Ib Solvang er ny på Glamsbjerg Friskole, men vi glæder os over allerede nu at stifte bekendtskab med ham gennem denne artikel. Vil man vide mere om forfatteren, må man blade om til

Noter!

I erklæringen om menneskerettighederne fastslåes friheden som retten til at gøre alt, hvad der ikke skader nogen anden. Der er således ikke alene tale om friheden overfor os selv, men også om vore kammeraters frihed. Vi har ansvaret for, at friheden sikres for vore kammerater. Vi behøver blot at tænke på kammeratskabet i klassen, i foreningen, i klubben, eller hvor vi nu mødes. Hvor let kan en enkelt eller nogle enkelte ikke ødelægge kammeratskabet her ved en egoistisk, dominerende fremfærd. Et forhold der ofte er ensbetydende med, at de friheder, klassen, foreningen eller klubben havde, må fratages dem alle på grund af enkeltes misbrug af samme frihed.

Dermed må vi ikke give op! Vi må ikke tænke ved os selv, at jeg nu engang er kommet i selskab med denne eller disse fyre, som ødelægger det hele for os allesammen, og det er der ikke noget at gøre ved. Vort ansvar holder ikke op, når vi opfører os sådan, at vi ikke hindrer vore kammerater i at opnå de samme friheder, som vi selv ønsker. Vort ansvar går videre til også at være med til at lægge en dæmper på evt. dominerende elementer i klassen, i foreningen, i klubben o. s. v., sådan at disse ikke ødelægger helheden. Der kan være enkelte, der er af en sådan natur,

at de ikke berøres synderligt af eventuelle frihedsberøvelser, og som følge deraf tænker ved sig selv, jeg holder det nok ud, og gider derfor ikke blande mig i det, hvilket også nemt kunne medføre ubehageligheder. Sådan har vi ikke lov til at tænke! Det er ikke givet, at alle kan holde det ud. Vi har ikke lov til at isolere os. Vort ansvar overfor kammeraterne forpligter os til i det størst mulige fællesskab at være med til at håndhæve frihederne til alles bedste.

Hvem har ansvaret for at én fest er mere vellykket end en anden? Er det noget ved musikken, underholdningen eller andre ting ved arrangementet, som umiddelbart gør den ene fest mere vellykket end den anden? Den vellykkede festsituation forlader vi med det samme, men der er grund til at se lidt nærmere på den mindre vellykkede. Hvem har ansvaret for, at den er mindre vellykket? Der er tre parter at lægge – eller fordele ansvaret på: musikerene og de optrædende, arrangørerne og deltagerne. De to første parter må gerne tage kløene for en mindre vellykket fest, bl. a. af den simple grund, at de er de få mod de mange deltagere. Deltagerne må naturligvis forvente en vis kvalitet af musikken, underholdningen og hele arrangementet. Men en dårlig kvalitet retfærdiggør ikke deltagerens kritik og opgiven ved at tænke, dette bliver der ikke noget ved. Der kunne måske netop blive noget ved det, hvis den enkelte deltager satte noget ind på det. Måske morer jeg mig selv godt eller hører med til de få, der morer sig godt. Det har vi blot ikke lov til at lade os nøje med! Vi har allesammen et ansvar for, at en fest kan blive til det den gerne skulle være – til glæde for de flest mulige.

Alt for mange indtager en passiv holdning. Man kommer til en fest – ikke for at deltage i et fællesskab og more sig sammen med kammeraterne fra klassen, foreningen eller klubben – men for at se om der er »noget ved det«. Man kigger ind eller slår sig ned et øjeblik for at lodde stemningen, er den ikke tilfredsstillende, kører man videre for at kigge ind andre steder. Endelig finder man måske et sted, hvor musikken er tilstrækkelig i takt med tidens mode, hvor deltagerne danser efter sidste mode og

er klædt efter denne mode. Her er der »noget ved det«, for her sker der noget, og man kan glide ind i billedet med det samme uden selv at skulle gøre en indsats.

Man er blevet så vant til at være passiv! Alt for få føler et ansvar for et naturligt fællesskab omkring kammeratskabet i klassen, foreningen eller klubben. Man vil ikke gerne ofre sig for fællesskabet, men tænker først og fremmest på at more sig selv sammen med »sin pige«. Måske flygter man fra ansvaret i fællesskabet, men bliver ansvaret mindre i forholdet til det andet køn?

Der diskuteres i disse år voldsomt for eller imod sexualoplysning. Når denne oplysning er blevet nødvendiggere i dag end tidligere, skyldes det den disharmoni, der er blevet mellem kønsmodningsalder og giftealder. Der skal ikke her tages stilling til, hvorvidt denne oplysning er nødvendig eller ikke. Derimod er der brug for en oplysning om ansvaret i forholdet til det andet køn. Hjemmene kan opdrage efter en etisk norm, det kan skolen ikke, men drives der sexualoplysning i skolen, må det primære være en understregning af ansvarsbevidstheden.

Overalt hvor vi færdes – i arbejdstiden, i fritiden, til hverdag og til fest – har vi et ansvar overfor vore kammerater. Et ansvar for at de kan have det godt, være tilfredse, glade og få det bedst mulige ud af tilværelsen. Vi kan allesammen være med til at glæde andre ved på en eller anden måde at være med til at gøre arbejdet lettere, gøre fritiden rigere, hverdagen lysere og festsituationer mere festlige.

Dette er vort ansvar! Derved bliver man også selv rigere, idet glæden ved at glæde andre er den største glæde, et menneske kan opleve.

Ib Solvang.

Et år på en high-school

Grethe Rye Jensen er datter af fabrikant Henry Jensen, Glamsbjerg, og har været elev på skolen fra 1. klasse, indtil hun i fjor tog realeksamen.

»Et år i Amerika« stod der på opslagstavlen. Jeg gik forbi uden at tænke nærmere over det, men pludselig gik det op for mig, hvad der stod. Et år i Amerika, men det var da en umulighed for et almindeligt menneske som mig? Jeg sendte alligevel en ansøgning ind uden at tænke nærmere over det, men da der kom et positivt svar om, at jeg var blandt de heldige, der skulle til et interview, blev interessen vakt. Udtagelsen fortsatte med en ansøgning til American Fields Service's kontor i New York. Jeg fik afslag, men lige som håbet brast, var det som et eventyr, at der blev telefoneret til mig fra et Youth for Understanding medlem i Danmark, om jeg havde lyst til et års ophold i U. S. A. Jeg skulle til Michigan og bo hos en familie, der hed Brown. Det var alle de oplysninger, der blev givet i første omgang, men efterhånden som jeg fik breve fra dem, kom jeg til at lære dem bedre at kende.

Dagen oprandt, da vi danskere skulle afsted på vores livs store oplevelse. Stemningen var meget blandet, forventning og vemod over at skulle forlade familie og venner et år. Dog, som rejsen gik sydpå til Amsterdam, steg spændingen. Vi rejste alle ud i det uvisse, nu kunne der ikke bruges dansk mere, og vi fortrød vist alle, at vi ikke havde gjort os mere umage med at lære engelsk. I Amsterdam blev der afholdt orienteringsmøder for os, så vi gik mere beredte ind til det, der skulle komme efter den lange flyverejse over Atlanten.

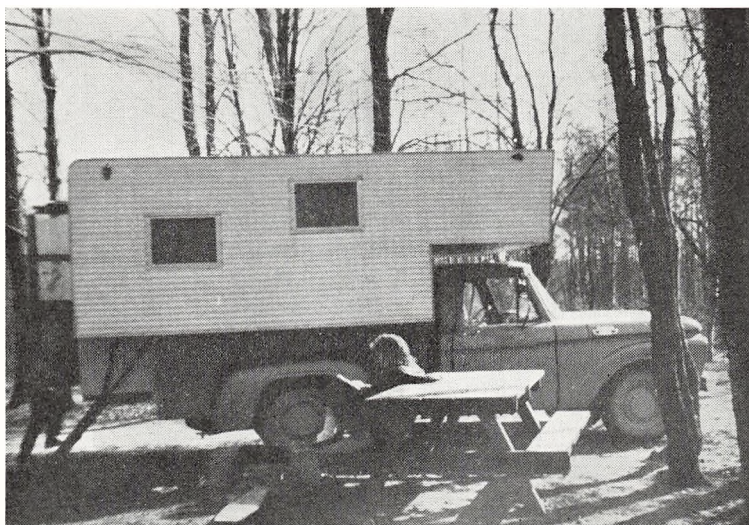
Et øjeblik, som jeg er sikker på ingen udvekslingselever glemmer, er, når man møder sin nye familie. De tusinder af spørgsmål, man har stillet sig selv om disse mennesker, bliver besvaret. Hvordan ser de ud? Hvor bor de? Hvordan vil de tage imod én

o. s. v.? Min familie var ualmindelig flink, og de fortalte og spurgte hele tiden, kun min amerikanske søster tænkte på, at jeg måske ikke fattede alt, hvad de sagde. Men i løbet af nogle få uger var sproget intet problem mere.

Hjemmet, jeg boede i, var et middelstandshjem. Begge mine forældre arbejdede, og vi tre piger gik i skole. Min amerikanske far var lærer, og samtidig havde han en gård på 30 tdr. land (dog uden nogen besætning), og min mor var sygeplejerske. De behøvede ikke at arbejde så meget, men således sparede de sammen til nogle vidunderlige ferierejser, vi foretog. Vi piger spiste vores middagsmad på skolen, da der på hver skole er et billigt cafeteria, hvor landets overskudsprodukter anvendes. Men hjemme spiste enhver, når vedkommende var sulten. Hvis der ikke var noget i køleskabet, gik vi dåserne igennem, for at se om der var noget, vi brød os om der. De samlede måltider havde vi således ikke mange af i min familie, men vi havde det alligevel hyggeligt sammen.

I U. S. A. er der skolepligt for alle unge fra deres 5. – 16. år. Den almindelige skolealder er dog fra 5–18, så eleverne får 12 års undervisning, før de går ud i dagliglivet eller fortsætter til en højere skole (College). Det 10.–11.–12. skoleår danner the high school, hvor jeg gik i 12. klasse. I denne skole er de fleste af fagene valgfri. Der er dog hvert år tvungne fag, som svarer til de almindelige af vore akademiske fag, men eleverne kan foruden disse også vælge fag, der giver en uddannelse, f. eks. i kontorfaget. Der vælges en eller flere timer hver dag, hvor man ikke har noget fag, disse bruges så til lektielæsning i et dertil indrettet lokale, eller til at gå ind i skolebiblioteket, hvor de nye aviser og ugeblade, en mængde billigbøger og almindelige bøger er samlede. Bøgerne kan lånes med hjem, og betjeningen i biblioteket består udelukkende af skoleelever.

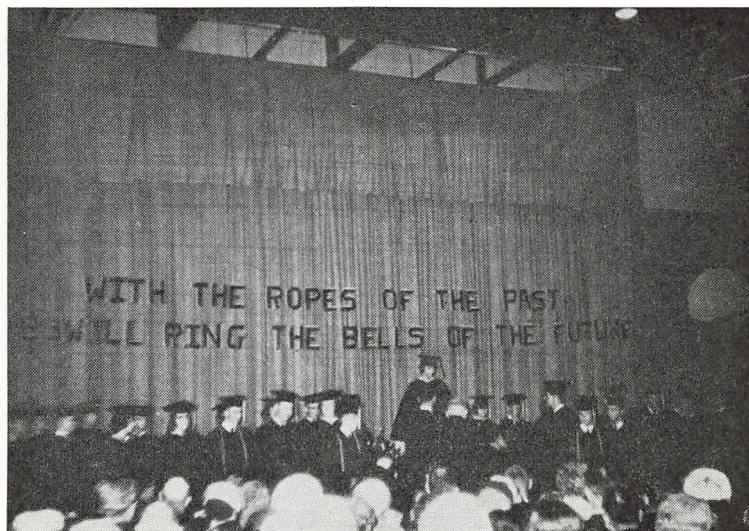
Elevernes stilling er meget fri, og for at få deres røst hørt er der et elevråd i spidsen for dem. Dette råd repræsenterer hver klasse og klub på skolen. Formand og næstformand bliver hvert år valgt ved hemmelig afstemning blandt alle skolens elever. Forud for valget er gået ivrig kampagne med taler af de opstil-

I denne holdt vi jul

lede. Dette råd i samarbejde med rektor udarbejder en mængde ting til gavn for skolen. Det står i spidsen for mægtige arbejder, eleverne påtager sig for at tjene penge til deres skole. På den skole, hvor jeg gik, solgte eleverne abonnementer på ugeblade og tjente således penge til mit og en tysk drengs ophold og lomme-penge, også penge til en amerikaners ophold i Europa og til en mængde større projecter på skolen. Elevrådet afholder fester på skolen. Både fester hvor alle møder i stiveste puds, fester, hvor alle kommer i bermudashorts, tennissko og uldsokker, og hygge-aftener hvor man spiller bold, kort, tennis o. s. v. Til alt drikkes der coke (Coca-cola) og spises franske kartofler eller småkager. Spiritus er nemlig som cigaretter forbudt i den stat, før man er 21 år, hvor grænsen er i de fleste stater, dog er den i få stater nede ved 18 år. Elevrådet vedtager også love, der forbyder uanstændig påklædning og frisure, som stramtsiddende lange bukser eller beatlesfrisurer. – Medlemmerne fra hver klasse rapporterer så, hvad der er sket i rådet på førstkommende klasse-møde.

Hver klasse styres af en valgt bestyrelse, og der bliver stemt

Vor skoleafslutning

om alle forslag klassen diskurerer. Alle klasser har individuelle opgaver, f. eks. bærer den ældste klasse selv udgifterne ved en afslutningsceremoni samt arrangerer en udflugt eller måske en rejse for denne klasse. For at tjene penge til disse forpligtelser vaskede den klasse, jeg gik i, biler en week-end, og i en anden havde vi en drive-in (madsted), hvor vi i hold betjente kunderne, og således tjente penge til klassen.

I forbindelse med hver skole findes der en mængde klubber, som mange af eleverne deltager i. Der er en klub for fremtidige lærere, hvor vi fra ældste klasse fik lov til at deltage i undervisningen af børneskoleklasser gennem et antal uger. I sygeplejeklubben arbejder deltagerne på hospitalet i noget af deres fritid. Der er en æresklub, som er det fornemmeste, man kan tilhøre, husmoderklub, landmandsklub o. s. v.

Men de elever, der i deres fritid yder mest for skolen, er idrætsudøverne. På de mindre skoler er dette ofte kun drenge. Der er tre store sæsoner, fodbold, basketball og baseball. Der skal hver eftermiddag efter skole trænes to timer af disse hold, som

skal forsvare skolens ry, idet der spilles turneringer mod andre skoler. Til en sådan kamp kan der måske komme 2.000 tilskuere, og stemningen er, som når Danmark spiller mod Sverige i fodbold.

Der bliver ofte udtalt meget negativt mod den amerikanske ungdom; men hovedparten af den ungdom, jeg mødte under mit ophold, havde visse egenskaber, som vi måske mangler. De holdt meget af at synge fædrelandssange og spirituals, de havde en meget dyb følelse for deres flag og var meget nationalt stolte.

I juleferien og sommerferien foretog min familie og jeg vidunderlige ture. I juleferien rejste vi til Florida. Denne stat har en meget stor kontrast mellem de rige kystbyer og sumpene, hvor indianere bor i primitive landsbyer. Vi fejrede juleaften i en campingvogn med at spille kort, og juledag gik vi i vandet. Det er den underligste jul, jeg har oplevet. I sommerferien tog vi til nogle vestlige stater, hvor vi besøgte den fantastiske Yellowstone Park. Man bliver modtaget af vilde bjørne, som ligger ved vejen. Der er gejsere, kogende mudder, bisonokser o. s. v. Det var en mægtig oplevelse.

Det vidunderlige år i U. S. A. var næsten afsluttet, men sorgen over at skulle tage afsked med familie og venner blev formindsket ved, at alle udvekslingsleverne skulle til New York til Verdensudstillingen og byens andre seværdigheder. Hjemrejsen foregik med skib, og det tog ti dage at krydse Atlanten. Omkring 350 udvekslingslever fra Youth for Understanding var på vej hjem til deres hjemlande i Europa. Det var vældig interessant at rejse sammen med så mange nationaliteter, og da vi alle efter et års ophold i U. S. A. kunne forstå og tale samme sprog, følte det, som vi alle var »landsmænd«.

En umådelig stor oplevelse blev givet mig, da et helt amerikansk samfund og i særdeleshed min familie åbnede deres hjem og hjerter for mig; og jeg kan kun håbe, at mange andre efter mig også må få en sådan oplevelse.

Grethe Ry Jensen.
(1963)

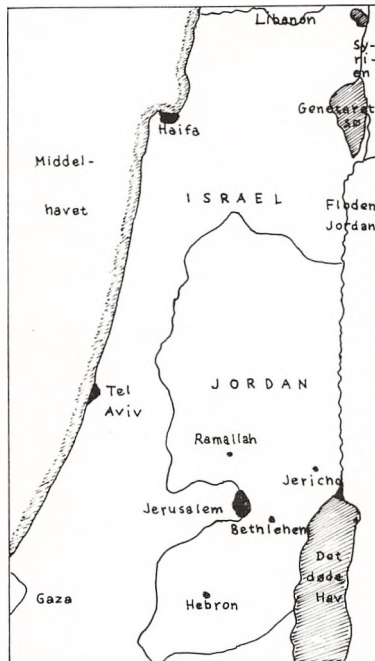
Jordan efter 1948

Mogens Holtze Jørgensen er medlem af elevforeningens bestyrelse. Han har fået både efterskoleophold og præliminærexamen fra Glamsbjerg. I øjeblikket er han indkaldt til militæret.

Mange vil måske synes, at Jordan er et ganske ubekendt land i vore dage, og man må til en vis grad give dem ret. Det skyldes vel nok, at landet ligger fjernt fra vore breddegrader, og at det på grund af sin relative lidenhed ikke kan spille nogen væsentlig rolle i det magtspil, som i øjeblikket foregår i den nære Orient. Landet er dobbelt så stort som Danmark og tæller en befolkning på 15 millioner mennesker.

Her skal vi kun beskæftige os med landets historie efter 1948, som også er begyndelsestidspunktet for de arabiske staters moderne og noget forvirrede historie. Ind til da havde Jordan gennem en menneskealder været regeret af kong Abdullah, som var englændernes gode mand i det område. Han var en meget dynamisk og snu politiker, hadet, elsket, forbandet og lovprist alt efter situationen. Han ville for alt i verden undgå en krig mellem araberne og jøderne, som araberne betragtede som simple indbrudstyre, da araberne gennem 1300 år havde ejet den jord, som nu var blevet jødernes ejendom. Forud for krigen var gået en lang række nyttesløse forhandlinger, nyttesløse fordi araberne indbyrdes ikke kunne enes om nogen fast forhandlingspolitik. Alt dette vil vi her undlade at beskrive nærmere, idet der ingen indflydelse har på det efterfølgende, bortset fra, at det forårsagede krigen, hvilket i sig selv også er slemt nok. Vi kan her nøjes med at konstatere, at krigen er en kendsgerning, og så give en beskrivelse af de konsekvenser, som den medførte for staten Jordan.

Jøderne var vel forberedte til krigen. Alle arabiske styrker blev standset på nær Glubb Pashas arabiske legion. Denne legion talte ca. 20.000 mand, alle vel udrustede og disciplinerede, og

Kort over Israel og Jordan.

kernetropperne var taget af de mest krigeriske beduinastammer. Da fjendtlighederne blev indstillet efter FN's og øvrige stormagters indgriben, stod Glubb Pasha i Jerusalems gamle bydel, mens jøderne endnu havde den nye bydel i behold. Tænker man sig, at de arabiske tropper havde haft en fælles ledelse, havde Israel næppe eksisteret i dag, men misundelse og rivalisering gjorde, at intet land turde overlade sine tropper til en fremmed magt, og dette reddede Israel. FN sendte en mæglingskommission til Jerusalem under ledelse af grev Folke Bernadotte. Han blev snigmyrdet i september 1948 og efterfølgeren dr. Ralph Bunche fik gennemført, at hærene ikke måtte overskride de fronter, der var i udgangen af 1948. Dette medførte at Transjordan kom i besiddelse af det østlige Jerusalem, Bethlehem, Jerichau og Hebron, samt et stykke land med mineralforekomster. Uviljen mod kong Abdullah voksede, da han i april 1950 uden videre ind-

Fra den arabisk-jødiske krig.

lemmede det land, hans arabiske legion havde erobret fra Israel. Man mener, at Abdullah efter dette var rede til en fredsslutning med Israel, thi nu kunne han ikke opnå mere i politisk henseende. Men krigen var ikke lutter gevinst. Før krigen var der i Transjordan ca. 400.000 indbyggere, i det erobrede område boede ca. 400.000 mennesker, og endelig flygtede ca. 50.000 personer fra Israel under krigen. Befolkningen var tre-doblet på et år. De ca. 500.000 flygtninger måtte bo i lejre indtil videre, og Abdullah fik nok med at få dem anbragt.

Disse flygtninge er en faktor, der gang på gang, bevidst eller ubevidst, har spillet en afgørende rolle i arabisk politik. Abdullah forsøgte at samordne sig med nabostaterne og flygtningene, men hans død gjorde en brat ende på hans arbejde. I den magtkamp, der foregår mellem Ægypten og Israel, spiller flygtningene en stor rolle, for de er hævnerrige og udpræget anti-jødiske. Skønt Jordan i dag kun er en svag stat med en svag hær, så kan man ikke se bort fra den kendsgerning, at landet har 500 km. grænse mod Israel, og dette er Nasser ingenlunde blind for. Krigen mod Israel, eller den hellige krig, som den også kaldes, er på ingen måde slut, og krigens udfald afhænger helt og holdent af kong Hussein, Abdullahs efterfølger på Jordans trone.

Abdullah havde fået en Pyrrhusejr. Han fik ved fredsslutningen tilkendt det omtalte landområde inclusive en befolkning på ca. 1 million mennesker. I hans eget rige var der 400.000. Det var et spørgsmål om, hvem der skulle bestemme over hvem, for de nyankomne blev i kraft af deres politiske skoling, antal og økonomiske oversigt de mest dominerende. Abdullah var da også nødt til at støtte sig til tre faktorer, som skulle hjælpe ham med at holde opsyn i det arabiske Palæstina, nemlig: den arabiske legion, den engelske hjælp og fred med Israel. Den arabiske legion bestod af ca. 20.000 mand, og så længe Glubb Pasha stod i spidsen for den, var den relativt loyal over for kongen, men den var for lille til både at bevogte grænsen mod Israel og til at sørge for den almindelige ro og orden. En meget antijødisk araber Haj Amin og hans folk sørgede for, at der bestandig var uro i flygtningelejrene og at piske stemningen op mod Abdullah

og englænderne. Landets økonomi var også i en forkvaklet tilstand, krigen havde kostet mange penge, landet havde mistet et stort marked i Palæstina, og landet var lukket inde af de andre arabiske stater og havde kun et lille åndehul ved Aqaba. En hurtig fred med Israel var det eneste, der kunne redde landet fra ruin.

Abdullah var derfor den eneste, der tog fredsforhandlingerne med Israel alvorligt. Forhandlingerne blev ført på Rhodos, og blev ført på en hidtil ukendt måde, idet delegationen dér var ganske kompetanceløs. De virkelige fredsforhandlinger blev ført i Jerusalem, hvor israelernes delegation sneg sig over grænsen til Jordan ved nattetide og forhandlede med Abdullah der. Deres forhandlingsresultater blev så overgivet delegationen på Rhodos, der lod, som om det var dem, der havde opnået resultaterne.

Abdullahs forhandlinger faldt nogle steder i dårlig jord, og i august 1950 afsløredes en terrororganisation, hvis hovedopgave det var, at foranstalte et oprør i den arabiske legion og mord på kongen. Politiet trevlede banden op, men alligevel diskuterede man i verdenspressen chancerne for og imod et attentat på Abdullah. I januar 1951 fremsatte Abdullah sit sidste fredstilbud, og det skærpede konflikten mellem kongen og de palæstinensiske arabere. Det kom bl. a. også af, at han regerede, som han havde regeret beduinerne i gamle dage. Ved første tegn på uenighed mellem konge og regering havde Abdullah for vane at udskifte regeringschefen. Denne trafik ville de palæstinensiske arabere have afskaffet, men kongen svarede med at opløse parlamentet. Spændingen steg, men lige lidt hjalp det, at Abdullah imødekom palæstinenserens krav, den 20. juli 1951 blev han skudt ned i al Aqsa-moskeen i Jerusalem af en fanatiker.

Nu var spørgsmålet så, hvem man skulle lade tronen gå til. Der var to muligheder: Abdullahs ældste søn Talal, som var anti-engelsk, og Naif, som var den, Abdullah selv helst havde set på tronen, ligesom englænderne. Forfatningen sagde imidlertid, at den ældste søn skulle arve tronen. Talal var taget til Svejts for at søge helbredelse for en sindslidelse, schizofreni, da hans

Kong Hussein af Jordan.

fader blev myrdet, og Naif blev taget i ed som regent. Imedens kæmpede de palæstinensiske arabere for Talals tilbagevenden, hvorimod englænderne og jordanerne gerne ville se Naifs forbliven på tronen. Det var således ikke en kamp mellem to parter, men om Jordans vedblivende stilling som stat eller ej. Parlamentsvalgene den 29. august benyttede Syrien, Saudi-Arabien og Ægypten til at foreslå at afholde folkeafstemning under den arabiske ligas ledelse for at bestemme, om landet skulle vedblive at eksistere eller om det skulle deles mellem Saudi-Arabien og Syrien. Iraqs premierminister Nuri as Said vidste imidlertid, at den arabiske liga var domineret af anti-engelske og anti-hasemittiske lande, og han søgte at overtale det jordaniske parlament til ikke at ophæve monarkiet, men englænderne, der var bange for situationen i Ægypten, støttede Talals kandidatur, og han blev udråbt til konge den 5. september og hans søn Hussein til kronprins.

Talal forsøgte at mægle til alle sider i det urolige samfund, han var blevet sat til at regere, og i januar 1952 opfyldte han

sin faders løfter om, at regeringen blev ansvarlig over for parlamentet, to trediedeles flertal kunne styrte regeringen, og de fleste af de rettigheder, hans fader havde værnet så trofast om, blev opgivet.

Talal blev imidlertid syg igen og tog til Svejts, regeringen besluttede da at lade parlamentet afgøre spørgsmålet om kongens habilitet, men Talal meddelte pludselig, at han var på vej hjem. Han kom den 3. juli, men da havde regeringen udråbt hans 17-årige søn Hussein til konge. Et regeringsråd skulle styre landet indtil hans 18-års fødselsdag, og han blev sendt på Sandhurst i England.

Den unge kong Hussein formår at holde landet i ro indtil april 1957. I denne måned var Jordans stilling meget usikker på grund af det stadigt stigende modsætningsforhold mellem landets østlige befolkning og den palæstinensiske befolkning ved floden Jordan. Det forholder sig ret naturligt sådan, at østjordanerne og kongen føler sig som en national enhed, mens palæstinenserne sympatiserer med Ægypten og Syrien. Den national-socialistiske leder, Nabulsi, var kommet i modvind hos kongen og folket, og derfor søgte han støtte hos kommunisterne og Baathpartiet, der er et meget yderliggående venstreparti. Det var endog kommet så vidt, at da U. S. A. s ekspert i mellemøstlige anliggender kom til Jordan, nægtede Nabulsi at modtage ham. Det blev kong Hussein for meget, han afskedigede Nabulsi den 11. april og troede dermed, at faren var drevet over. Men Nabulsi havde kort før sin afsked afsat en hel del diplomater og højere embedsmænd, om hvem han vidste, at de stod kongen nær, bl. a. generalmajor Tabbara, der også var chef for politiet og ambassadørerne i U. S. A., Frankrig og Persien. Der var imidlertid en hel del vanskeligheder ved at få dannet regering, særligt galt blev det den 13. og 14., da Hussein afskedigede hærchefen, general Ali aba Nuwar, som satte sig op mod kongens hærenheder med nogle afdelinger, som han havde overtalt til at følge sig i et oprør mod kongen. Nuwar flygtede til Syrien. Amman var blevet sikret af den arabiske legion, der havde befæstet alle vigtige indfaldsveje og alle vigtige gadekryds i byen.

Den 14. bad kong Hussein inderligt den syriske præsident Kuwatli om en tilbagetrækning af alle syriske officerer i Jordan, idet det forlød, at de var årsag til opstanden. Der var i det hele taget en uordentlig tid for Jordan. Regeringerne skiftede ustandseligt, og demonstrationer for og imod Hussein og Nuwar hørte til dagens orden eller uorden, og det hele blev akkompagneret af en heftig propaganda fra syriske og ægyptiske radiosendere. Al denne uro var vind i sejlene for Baath'erne. De krævede af den senest dannede regering under Khalidi en forening med Syrien og for at vise deres styrke opfordrede de til generalstrejke og demonstrationer den 24. april. Alle flygtninge hoppede på den, og især politiet og de offentlige bygninger måtte rent bogstaveligt stå for skud af demonstranternes stenkastere. Khalidi indgav sin afskedsbegæring den 25. om natten, men først efter at man havde vished for, at Hussein havde ladet sin arabiske legion besætte alle steder af strategisk værdi. Den nye regering blev dannet under Ibrahim Hashem, og om morgenen den 26. var man i stand til at meddele, at »regeringen ikke så noget alternativ til at proklamere krigsrettilstand og til at gribe til skarpe forholdsregler for at beskytte landets sikkerhed, og at det hele skyldtes venstreorienteredes ophidselseskampagne.« Krigsretten indbefattede et forbud mod kommunisme og nationalsocialisme og alle venstreorienterede partivirksomheder. At krisen ikke fik et større omfang, skyldes ene og alene kong Hussein, der ved sin beslutsomhed reddede Jordan fra det totale forlis. Desuden fik Syrien-Ægypten-Sovjet en over næsen, som smertede længe efter.

Jordans nuværende forfatning

Den nuværende jordanske forfatning er meget tolerant, og der er ingen sprog-, race- eller religionsdiskrimination.

Den enkelte borgers personlige frihed såvel som hans ejendom er garanteret.

Der er ytringsfrihed under ansvar over for domstolene, og forsamlingsfrihed er der også.

Der er demokrati i Jordan, og forfatningen er noget nær den engelske.

Den lovgivende magt er hos nationalforsamlingen og hos kongen. Nationalforsamlingen består af to kamre: senatet og repræsentanternes hus. Senatets medlemmer må, for at komme i senatet, være over 40 år, og de bliver valgt af den forhenværende og den nuværende premierminister, ambassadører og slige standspersoner og af præsidenten i nationalforsamlingen. Senatorerne vælges for otte år, og hvert fjerde år nyvælges halvdel af dem. Medlemmerne i repræsentanternes hus vælges for fire år ved almindelig valgret og ved direkte valg. Dog skal vælgerne være over 30 år. Forfatningsåret begynder som regel den 1. november.

Den udøvende magt er hos ministrene og hos kongen, der er direkte ansvarlige over for nationalforsamlingen. Der er 12 ministerier: stats-, -udenrigs-, forsvar og undervisnings-, finans-, landbrugs-, indenrigs-, handels- og økonomiministerium samt et ministerium uden portefeuille.

Den dømmende magt ligger hos domstolene, der er uafhængige af staten.

Der er intet universitet i Jordan, og al højere uddannelse må derfor foregå i udlandet. Der er dog efter forholdene et ret udbredt skolevæsen i landet, ifølge de sidste oplysninger er der i landet 720 skoler, hvoraf UNWRA driver de 60.

Jordans fremtid

Det er meget svært at give en konkret redegørelse for Jordans fremtid. Der er så mange faktorer, der spiller ind, flere end i Danmark, temperament, mangel på politisk skoling og almen kulturel dannelse o. s. v. En jordansk diplomat, forhenværende udenrigsminister Abdullah Rimawi har gjort nogle udtalelser i den retning. Han sagde bl. a.: »Jordans politik er dikteret af nationale interesser og den frie arabiske nationalisme. Når jeg siger arabisk nationalisme, mener jeg dermed, at selv om de arabiske stater er delt i uafhængige stater, betragter vi de ara-

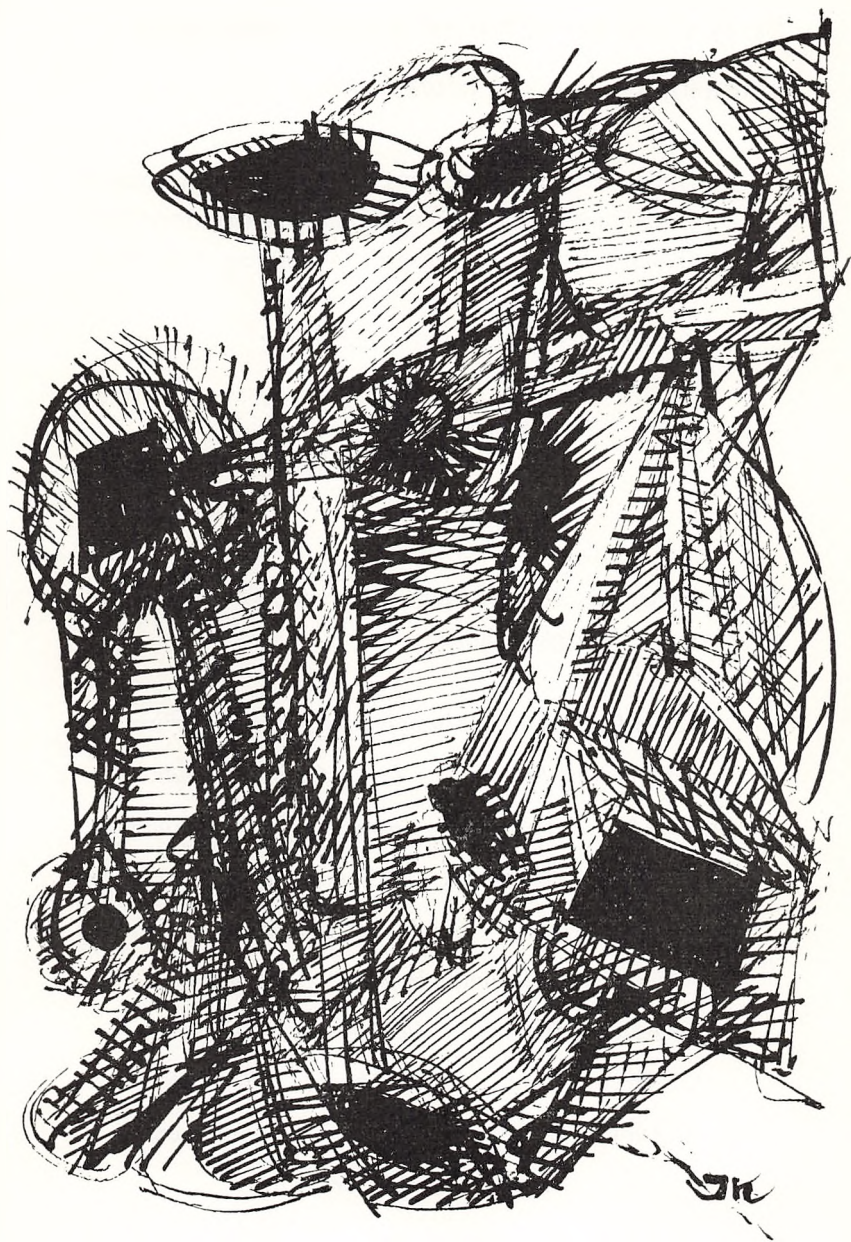
biske folk som et folk og de arabiske stater som en stat. Den arabiske nationalisme omfatter araberne fra Marokko til Iraq og fra Syrien til Ymen. Bevægelsens mål er frigørelse fra imperialisterne og kolonisterne og en forhindring af udbytning af det arabiske folk. Vort mål er effektivt at imødegå de farer, der truer os fra zionismen og jøderne, som arbejder hånd i hånd med den imperialistiske verden. Vi tilstræber enhed og sikring af en økonomisk og social samfundsordning, som sikrer den enkelte i materiel og åndelig henseende. Men jeg må understrege, at den arabiske nationalisme ikke er chauvinistisk og at den ikke er kommunistisk. Den er anti-kapitalistisk, anti-imperialistisk, og dens fremtid er så afgjort socialistisk. Den positive neutralitet betyder, at vi fortsat vil kæmpe mod imperialismen og kolonialismen, at vi ikke vil inddrages i noget pagtsystem, at vi nægter at opfatte Mellemøsten som et tomrum, hvorfor vi også afviser Eisenhower-doktrinen, at vi bygger vort forhold til fremmede lande på grundlag af vore nationale interesser, og det er også basis for forholdet til Sovjet. Vi er ikke kommunister, men vi er heller ikke englændere eller franskmænd. Vore lande er ikke blot oliekluder og strategiske stillinger, de er vor hjemlande. Vesten, indbefattet Amerika, ønsker at fremstille os som kommunister, fordi vi ikke vil finde os i deres udnyttelse af os og i deres hjælp og opmuntring til Israel, som truer os med ild og sværd, og som har fordrevet en million arabere fra det land, som i 1300 år har været deres hjemland. Når man alligevel fra vestlig side taler om den kommunistiske fare i Mellemøsten, er det kun et påskud for at retfærdiggøre deres overgreb og deres forsøg på at hindre vor frigørelse. Vi vil aldrig blive fjender af Sovjet, fordi England og Frankrig opfordrer os til det.«

Kan Jordan så reddes? Den tomme statskasse råber om hjælp, og den fyldes gerne af Ægypten og Syrien, der dog må finde nåde for Ibn Saud af Arabien.

Jordan kan hjælpes, men det forudsætter en vilje fra landets egne indbyggere om at lade sig hjælpe, og det er måske der, konflikten mellem konge og folk skal søges. Jordans skæbne angår ikke blot de 1½ million menneskers statslige tilhørsforhold,

men også spørgsmålet om krig i Mellemøsten. Men den unge konge skal nok klare det. Mere end en gang har han vist sig sin opgave voksen, og især på det sidste er han blevet populær ved at gifte sig med en borgerlig, engelsk pige, og har derved bragt sin slægt, der stammer i lige linie fra Muhammed, ned på jorden.

Mogens Holtze-Jørgensen.

Bestyrelsen for »Den selvejende institution Glamsbjerg Fri- og Efterskole«

Læge Mogens Christiansen, Glamsbjerg (formand)
Fabrikant Henry Jensen, Glamsbjerg (næstformand)
Købmand Aage Damgaard, Glamsbjerg (sekretær)
Fru Astrid Rasmussen, Glamsdalen
Boghandler Aage Larsen, Glamsbjerg
Fru Else Topholm, Glamsbjerg
Gdr. Peder Flemløse, Flemløse

Vi på skolen sender alle, både nuværende og tidligere elever,
ønsket om en rigtig glædelig jul.

Marie Espensen. Marie Olsen. Anna Skriver.
Kirsten og Per Juul. Lis og Gunner Brandt.
Erna og N. J. Mortensen. Anneke og Johan Kongstad.
Mary og Evald Jacobsen. Meta og Erling Kristensen.
Inger Ballegaard. Gunhild og Holger Berg Olsen.
Viola og Ib Flemming Hansen. Annlise Bille.
Grete Rasmussen. Julie og Rasmus Larsen.
J. Bilgrav Nielsen. Else Ebbesen. Jenny Bech.
Anny og Ib Solvang. Mogens Clemmensen
Asger Baunsbak-Jensen.

Årets gang

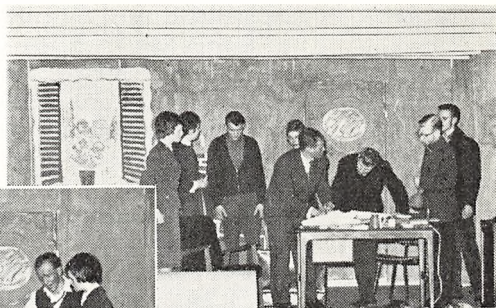
Skoleåret 1963–64 var først og fremmest præget af et godt og stabilt hverdagsarbejde; men som sædvanlig her på skolen var der heldigvis mange gode afbrydelser i form af forskellige fester og arrangementer. Kostafdelingen var som sædvanlig fyldt til bristepunktet, men efter den første tids små tilpasningsproblemer fik vi et fint år, hvor det gode kammeratskab og gensidig hensyntagen kom i forgrunden.

15. aug. begyndte børnehaveklasse, børneskolen og de 5 realklasser, og efter skemaskrivning og uddeling af bøger og materialer blev der givet fri. Først dagen efter begyndte den regelmæssige hverdag.
4. sept. Efter godt 2 ugers forløb kom efterskolens 50 elever. Der er nu kortere afstand mellem efterskolens ankomst og det øvrige skoleårs begyndelse, end der var, da vi havde 5 mdr. efterskole. Men fordelene derved er store. Vi får nu et ensartet 8 mdr.s skolearbejde uden de mange afbrydelser, som tidligere kom ind. Efter velkomstmødet om eftermiddagen, hvor de nye elever mødte forventningsfulde sammen med forældre og pårørende, sluttede dagen med et samvær mellem de nye elever og lærerne, hvor vi lærte hinanden lidt nærmere at kende.
18. sept. Forældredagen havde stor tilslutning. Straks fra morgenstunden kom mange forældre og var inde at høre på undervisningen. Det er en af skolens festdage, og vi glæder os over, at forældredeltagerantallet synes at vokse år for år. Vi tror også, at mange elever, hvis de skal være oprigtige, synes, at denne dag er både god og betydningsfuld. Om aftenen var gymnastiksalen fyldt med forældre, og jeg fortalte om nogle af de nye bestemmelser, bl. a. karakterskalaen, som er undergået en stor forandring i forhold til den, vi brugte tidligere. På mange

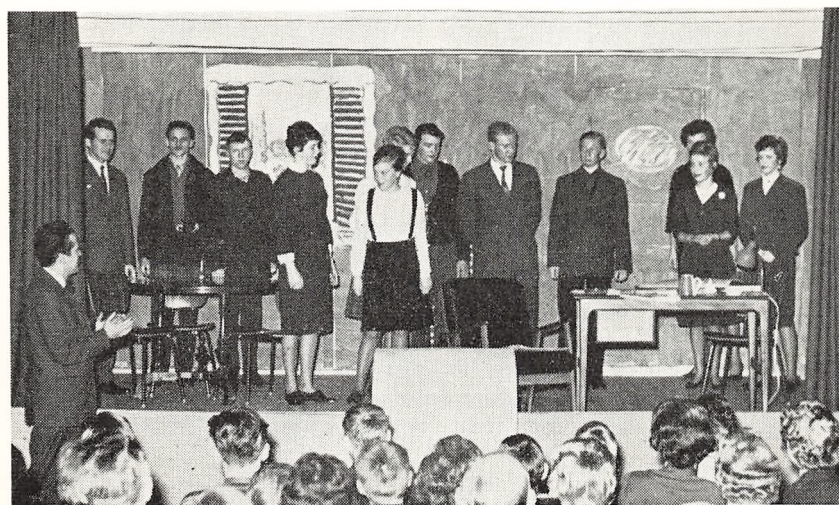
områder er det vanskeligt for forældre at følge med i de mange nye ting, der sker på undervisningsområdet i disse år. – En vanskelighed som forældrene delvis deler med lærerne og børnene; men ud af det nye kommer et forfriskende og inspirerende indslag i skolelivet.

28. sept. var realelevernes velkomstfest for efterskolen. Der var arrangeret god underholdning, og det var den første af skoleårets lørdagsaftener med dans for elever i efterskolen og realafdelingen.
1. okt. Konsulent Albertsen, Åbenrå, aflagde sit årlige besøg på skolen og fortalte efterskoleeleverne om økonomi i hjem og samfund.
9. okt. 1. b og efterskolen besøgte Køng kirke, hvis historie på en levende og interessant måde blev gennemgået af sognepræst Frankov-Petersen.
- 12.–19. okt. var der efterårsferie.
28. okt.–1. nov. havde 3. b terminsprøve.
30. okt. 1., 2., 3. og 4. klasses forældremøde. Tilslutningen til klasseforældremøderne er stadig stor, og vi tror, at det er af betydning, at forældre og lærere på denne måde får lejlighed til at drøfte undervisningen og de enkelte børns problemer.
2. nov. Elevforeningen Unionen arrangerede en festlig aften med underholdning og dans og den sædvanlige store tilslutning.
7. nov. Børneskolefesten. Under fru Kristensens dygtige ledelse opførte 7. klasse Lech Fischers dramatiske stykke: »På en øde Ø«. Stykket blev spillet på en overordentlig levende måde, hvor alle deltagerne ydede gode præstationer. Der var naturligvis stort bifald efter den vellykkede forestilling, og bagefter gik dansen lystigt.
8. nov. Havde vi besøg af erhvervsvejlederen, som gennemgik erhvervsproblemerne med 2. A og 3. B. Det bør understreges, at vi her på skolen er meget glade for det samarbejde, som finder sted med erhvervsvejlederne, og vi tror, det er til stor nytte for vore elever.

Fra efterskolens
komedie

*Pas på
malingen!*

12. nov. Sognerådsformand Helge Nielsen var så venlig at komme at tage en time i efterskolen, hvor han i samfundslære fortalte om sognerådets arbejde og besvarede spørgsmål fra eleverne. Vi takker for det pædagogiske samarbejde og håber på gentagelse ved lejlighed.
- Samme dag besøgte konsulent, fru Jeppe Hansen efterskolen, hvor hun i fru Ballegårds håndarbejdstime på kyndig måde fortalte om stoffer og stoffers behandling.
20. nov. arrangerede skolen aftengudstjeneste i Glamsbjerg kirke. Det er blevet en årlig tilbagevendende begivenhed, at vi her indbyder en fremmed prædikant, og denne gang var det frimenighedspræst Viggo Hofdahl, Ryslinge, som talte. Kirken var på det nærmeste fyldt, og bagefter fortsatte vi med kaffe på skolen, hvor pastor Hofdahl læste forskellige stykker af bl. a. Martin A. Hansen.
27. nov. Forældremøde i 1. a og 2. b.
3. dec. Efterskolen var på ekskursion i Odense under ledelse af fru Juul og lærerne Hansen og Kongstad. Man besøgte Fyens Stiftstidende, Glasværket og aflagde besøg på Stiftsmuseet.
4. dec. 1. b.s forældremøde.
5. dec. havde Unionen arrangeret filmsaften, hvor en af eleverne fortalte om sin soldatertid i Gaza. Kurt Langeland Kristensen gav en levende og klar skildring af miljøet derude, og de vilkår FN-styrken har at arbejde under.
7. dec. Unionens lørdagsfest med dans.
10. dec. deltog næsten alle kosteleverne i en julesangsaften i Glamsbjerg kirke, hvor pastor Frankov Petersen prædikede.
11. dec. Julemødet med rekorddeltagelse på 350 var ved at sprænge alle rammer. Men der er jo noget særligt festligt over denne aften, som alle, der deltager, gerne vender tilbage til. Fru Olsens kor sang kendte julesange – velinstruerede og stemningsfuldt. Efter juletale og oplæsning (Den lille pige med svovlstikkerne) havde fru Ballegård arrangeret et smukt Luciaoptog af efterskolens piger. Det var en stor aften, og mon ikke fru Rasmussen

og køkkenpersonalet åndede lettet op, efter at kaffeserveringen var forløbet på den sædvanlige dygtige måde. Det var trods alt til mange mennesker – men det er årets store aften på skolen.

21. dec. Juleferien begynder.
5. jan. Børneskolens juletræ. 120 børn og 140 voksne samledes omkring det strålende træ, hvor julen blev sunget ud. Jeg fortalte et par historier for de små, og julemanden (efter sigende i familie med lærer Mortensen) kom med den store sæk, og der viste sig at være godteposer til alle og enhver.
13. jan. 5. hovedkreds holder generalforsamling på skolen.
15. jan. Forældrekrede møde, hvor sognepræst Jens Rasmussen, Brahetrolleborg, talte over emnet: »Hvad kirken er – og hvad kirken skal.« Han kom herunder ind på en beskrivelse af Santalmissionens virke.
26. jan. kom meddelelsen om lærerinde frk. Karen Nielsens død. Jeg henviser til mindeord andetsteds i årsskriftet.
31. jan. Efter frk. Karen Nielsens begravelse indbød skolen til mindesammenkomst, hvor der i salen blev sunget flere af frk. Nielsens yndlingsange, og der blev talt af bl. a. fru Anna Skriver, frk. Espensen, sognerådsformand Helge Nielsen og lærer Anker Skriver, Stige.
4. feb. Erhvervsvejleder Karl Erik Hansen aflægger besøg i 3. b, 2. a og syvende klasse.
5. feb. Forældrekrede møde, hvor forstander Poul Engberg, Snoghøj, talte over emnet »Elitekultur kontra folkelig kultur«.
7. feb. Forældremøde i efterskolen, hvor efterskoleeleverne om aftenen opførte skuespillet: »Pas på malingen«, som fru Juul og lærer Bilgrav havde instrueret til elevmødet.
9. feb. Elevmøde. Vi begyndte med flaghejsning om morgenen og samledes derefter til morgensang. Så var der to »undervisningstimer«, hvor lærer Jacobsen fortalte om Indien og jeg om Christmas Møller og hans skæbne. Om

Den sidste skoledag
»Kulturcentret Glamsbæk«

eftermiddagen talte pastor Skærbæk fra Sandager om kærlighed i Henrik Pontoppidans digtning. Det var en oplevelse at høre denne kyndige Pontoppidan-fortolker. Ved eftermiddagskaffebordet var der generalforsamling i elevforeningen, hvor fru Gunhild Berg Olsen nyvalgtes til bestyrelsen, og bankelev Mogens Christensen blev revisor. Kl. 16.30 samledes vi til gudstjeneste i Glamsbjerg kirke, hvor sognepræst Frankov-Petersen prædikede.

Om aftenen var der stuvende fuldt, da efterskoleeleverne opførte: »Pas på malingen«. Der var fortjent stærkt bifald, og forestillingens kvalitet var særdeles god. Ikke mindst når opgavens størrelse og elevernes alder tages i betragtning. Det var en forestilling, som såvel elever som instruktører havde megen glæde og ære af. Dagen sluttede med dans til Bucks firemands orkester.

18. febr. En del elever er i Odense teater og ser »Stedfortræderen«. Stykket giver anledning til mange overvejelser og drøftelser eleverne imellem.

Samme aften deltager en del elever i fastegudstjeneste i Glamsbjerg kirke.

24. febr. De fleste af kosteleverne overværer Køng højskoles månedsmøde, hvor forstander Jakob Andersen, Rantzausminde efterskole, taler over emnet »Er der demokrati i skolen«. På hjemturen blev emnet diskuteret indgående.

Den sidste skoledag -
dog ikke for danserne

3. marts Erhvervsvejlederne holdt aftenkonsultation på skolen, således at forældre og elever sammen kunne drøfte erhvervsvalgsproblemer med erhvervsvejlederen.
11. marts Forældrekrede møde, hvor fhv. undervisningsminister Jørgen Jørgensen talte over emnet: »De frie skoler i fremtiden«.
12. marts 5., 6. og 7. kl. og efterskolen er på Odense teater, hvor de ser »Elverhøj«.
14. marts En del af lærerne deltager i et efterskolemøde i Odense, og som følge heraf gives der tidligt fri i visse klasser.
15. marts 5. hovedkreds afholder den store årlige opvisning i Assenshallen, hvor vore gymnastikhold ledes af fru Juul og lærer Højgård. Frk. Espensen ledede folkedanseholdet, som i øvrigt denne gang var det eneste i sin art ved Assens-opvisningen.
- Ved afslutningen af opvisningerne foretog formanden for 5. hovedkreds, skoleinspektør Voigt Hansen, Tommerup, udnævnelsen af frk. Espensen til æresmedlem af foreningen. Vi må nok føje til også skolens stolthed og glæde over denne gestus.
6. april Eksamenselevernes gymnastikopvisning.

Den sidste skoledag
for 3.b.

8. april Børneskolens gymnastikopvisning.
14. april Vi samledes til bødekaskefest i gymnastiksalen, hvor fru Rasmussen serverede en dejlig festmiddag, og hvor der blev holdt diverse taler og uddelt præmier til den største og mindste synder. Senere var der Vikingspil, instrueret af lærer Hansen, og den hyggelige aften sluttede med dans. Denne fest har sin særlige karakter, dels ved, at den kun er for skolens faste beboere – dels ved, at den er sidste fest inden efterskolen forlader os.
18. april Efterskolens afslutning fandt sted under stor tilslutning. Der var smukke udstillinger af eleverarbejder, opvisning i gymnastik og folkedans, og om aftenen kaffebord med tale og sang samt overrækkelse af afgangsbeviser. Vi kunne ikke forstå, at de 8 måneder allerede var til ende, men afskedstimen kunne også trækkes et stykke tid endnu, for i de følgende 5 dage tog eleverne på en indholdsrig rejse til grænselandet under ledelse af fru Ballegård og lærer Bilgrav.
- 24.–26. april Adskillige af lærerne deltager i efterskolernes årsmøde på Vojens ungdomsskole.
27. april–4. maj Skriftlig eksamen.

6. maj Rundbordssamtale om emnet: »Kommunesammenlægning – Kulturcenter«. Indleder var daværende kulturminister Julius Bomholt og endvidere deltog fabrikant Åge Damgård, Herning, biskop K. C. Holm, Odense, gartner Poul Mose og sognerådsformand, gdr. Helge Nielsen, Glamsbjerg. Der var stor interesse omkring dette møde, og Danmarks Radio bragte transmission i uddrag. I forbindelse med mødet var der en udstilling af moderne malerkunst og skulptur arrangeret af kunstnersammenslutningen »Art 63«. Flere unge kunstnere udstillede, bl. a. Odense Teaters teatermaler, Paul-Rene Peronard, Otto Petersen, Jannik Jensen, Preben Kåd og Karl Åge Riget. Vi har megen glæde af det initiativ, lærer Kongstad tager på dette område, og de forbindelser som det dermed giver skolen til helt nye kredse. Kongstads interesse for den moderne kunst mærkes jo også i hans egne produktioner, som bl. a. årsskriftet nyder godt af.
- 19.–25. maj var 7. kl. på den årlige Bornholmstur, som i alle måder var vellykket. Fru Ballegård og lærer Kristensen var med eleverne.
26. maj Børneskolen havde udflugt til Båring. Turen var begunstiget af et godt vejr, og da nogle af lærerne i forvejen havde været oppe og forberede terrænløb for eleverne – og forældrene – var grunden lagt til en helt igennem vellykket dag. Det er et festligt indslag i Friskolens liv med denne fællesudflugt for børn og forældre.

Den følgende måned var optaget af eksamen og travlheden i forbindelse hermed lagde beslag på alle vore kræfter. Den 28. juni fandt eksamensafslutningen sted. 37 elever sluttede deres eksamen, og det var i mere end en forstand en betydningsfuld dag, idet det var sidste gang, vi afsluttede med præliminæreksamen. I fremtiden eksisterer denne eksamen ikke mere, og vi vil da føre op til realeksamen efter den nye skolelovs bestemmelser.

Som man vil se, har det været et år rigt på begivenheder – afvekslende og oplevelsesrigt for alle os, der på en eller anden måde lever vort liv med Glamsbjerg friskole. Nu er vi forlængst kommet i gang med et nyt skoleår. Jeg slutter årsberetningen med at sende en hjertelig hilsen til gamle elever og andre af skolens gode venner ud over hele landet.

Asger Baunsbak-Jensen.

Noter

Skolens generalforsamling vil i fremtiden finde sted lige efter sommerferien i modsætning til tidligere, hvor den fandt sted i maj eller juni. Årsagen til ændringen er, at vi nu har 8 mdr.s efterskole, og at regnskabet derfor vanskeligt kan afsluttes før sommerferien.

Skolen har i årets løb haft den glæde at modtage forskellige gaver. Her skal først og fremmest nævnes en større boggave, som frk. Karen Nielsen testamenterede skolen efter sin død. Bøgerne vil indgå i det håndbibliotek, som først og fremmest efterskoleeleverne benytter. Vi er selvsagt både rørt og taknemmelige over denne gave, som viser, hvor stor en plads denne skole havde i frk. Nielsens hjerte.

Skolens formand, læge Christiansen, er vel af de fleste også kendt som en ivrig og dygtig jæger. Skolen har modtaget forskellige dyr, som dr. Christiansen har nedlagt, og i år har vi fået bl. a. en ræv og et meget smukt gevir.

Til skolens byggefond vil der i den kommende tid blive påbegyndt en indsamling blandt tidligere elever og andre af skolens gode venner. Der vil blive bekendtgjort nærmere vedrørende salg af sådanne partsbreve.

Bente og Erling Højgård er fra 1. august blevet ansat ved Sydvestsjællands ungdomsskole i Hårslev.

Ved det nye skoleårs begyndelse i august begyndte to nye lærerkræfter ved skolen. Else Ebbesen, som i 6 år har virket ved Skanderup friskole, har først og fremmest timer i børneskolen, men desuden sangundervisning med de større elever. Ib Solvang, som er gift og har en lille dreng, kom direkte fra Vordingborg statsseminarium, hvor han tog lærereksamen i sommer. Han har timer i alle skolens afdelinger, først og fremmest historie, sløjd og gymnastik. Vi glæder os til samarbejdet med de to nye, som vi føler allerede er kommet godt igang med deres arbejde her.

Et 60-års jubilæum

I 1904 kom Anna og P. J. Skriver som forstanderpar til Glamsbjerg friskole. I 40 år virkede de her indtil 1944. Rige år for skolen, hvor den udviklede sig både med efterskole og præliminærkursus. Og samtidig blev den folkelige kurs holdt. Her byggedes en skole op, som fik et godt ry ud over hele landet.

Forstander Skriver døde som bekendt allerede i 1946; men det er en glæde for os alle, at fru Skriver – nu over de 80 år – stadig kan være skolens gode nabo og ven – rask og vital som hun er. Gid det må fortsætte sådan i en række år endnu.

A. B.-J.

Karen Nielsen †

f. 20/4 1886 – d. 26/1 1964

I ca. 40 år virkede frk. Karen Nielsen som lærerinde ved Glamsbjerg Fri- og Efterskole, hvor hun med stor dygtighed underviste i naturhistorie og fremmede sprog. Blandt elever og kollegaer var hun almindelig afholdt, og uden for skolen vandt hun sig – ikke mindst ved sit vennesele væsen og sit lysende smil – en stor vennekreds. Vel gjaldt hendes største og dybeste interesse skolen, men hun virkede også udadtil, som det fredselskende menneske, hun var, faldt det hende naturligt at gå ind til arbejdet i Kvindernes internationale Liga for Frihed og Fred, og hun var i mange år en virksom formand for den vestfynske afdeling af ligaen. – Frk. Nielsen havde begyndt sin skolegerning i en meget ung alder, og hun fik en lang arbejdsdag, selv om hun på grund af svigtende helbred allerede som 60-årig måtte trække sig tilbage fra skolearbejdet.

Skønt født og opvokset i Jylland følte frk. Nielsen sig stærkest knyttet til Fyn. Derfor blev hun boende i Glamsbjerg efter at have sagt skolen farvel; og hun oplevede her endnu en halv snes gode år, indtil sygdom og svækkelse i den sidste svære tid nedbrød såvel hendes åndelige som fysiske kraft. Hun døde den 26. jan. 1964.

Blandt elevforeningens nuværende medlemmer er det sikkert kun få, der har kendt frk. Nielsen, idet det er omtrent 20 år, siden hun tog sin afsked; men vi, der kendte hende, vil med taknemmelighed mindes hende og hendes virke ved den skole, hun i en lang årrække viede sine bedste kræfter.

Æret være hendes minde!

M. E.

Nyt fra gamle elever

Atter i år bringer årsskriftet nyt fra gamle elever, dvs. fra dem, der for 10 år siden var efterskoleelever eller afgangselever på prælimerkursus. Navnlig de sidstnævnte har været meget flinke til at skrive om deres liv og levned siden da; men alle besvarere af min forespørgsel skal have en tak og et håb om, at de vil få tilfredsstillende den nysgerrighed, mange giver udtryk for, ved at læse nedenstående.

Efterskolen 1954-55

Gerda Andersen: blev på fire år manufakturhandler, men det kedede hende ærlig talt. De næste fire år tilbragtes derfor med huslige pladser henholdsvis i England og Tyskland, og der er også blevet tid til rejser i Spanien og Israel. Fra 1963s slutning har Gerda været ansat som assistent i SAS; hun ville gerne rejse mere, men først vil hun have sig en ny uddannelse som socialrådgiver. Og vi ønsker held og lykke med denne gode ide! Adresse: Eriksgade 10 IIth., Kbhvn. V.

Hans Nylandsted: tog prælimerreksamen i Glamsbjerg i 1957. Herefter var han 3 år på kontor i Odense. I september 1960 kaldte Jyske Dragonregiment. Siden januar 1962 ansat i et firma, der sælger databehandlingsmaskiner. I august 1963 blev Connie og han smedet i hymens lænker. Ingen børn. Adresse: Systemkonsulent H. Nylandsted, Middelfartvej 212, Odense.

Agnete W. Christiansen: blev udlært damefrisørinde, men måtte med beklagelse forlade dette erhverv p. gr. af noget vaskeeksem. Siden kom hun da på kontor hos A/S Dæhnfeldt og senere Det danske Hedeselskab i Odense. Blev i 1961 gift med svinekontrolassistent Vagn Augustinus og boede i ægteskabets første år i Højsmark ved Ringkøbing. Nu er han fængselsbetjent i Nyborg. De har en lille datter på godt 2 år, Kirsten. Adresse: Agnete W. Augustinus, Kløvervej 16, Nyborg.

Ingrid Hansen: »Jeg har været i huset flere steder på Fyn. På tiden er jeg hos en bager, hvor jeg har været i tre år. Jeg er ikke blevet gift endnu, men det når sig nu nok med det!« Adresse: Snave Bageri, Flemløse st.

Anelise Jespersen: Havde forskellige pladser i huset på Fyn, indtil hun i 1960 blev gift med en barndomsven, portør ved DSB Arne Rasmussen. De flyttede til Odense, hvor de havde købt hus. I begyndelsen hjalp Anelise til med hjemmets økonomi ved at gå på udearbejde, men da der nu er to drenge at tage vare på (2 år og et par måneder hhv.) har hun måttet indskrænke sin virksomhed til hjemmet. Adresse: Anelise Rasmussen, Tolderlundsvej 61 I, Odense.

Karna Gurli Johansen: har været klinikassistent hos en tandlæge i tre år og sidenhen husassistent på en gård i fire år. I 1962 blev hun gift. Hendes adresse: Karna Gurli Hansen, Kogsbølle pr. Nyborg.

Edel Jørgensen: hjalp de første år efter skoleopholdet i Glamsbjerg sine forældre med arbejdet derhjemme og havde forskellige pladser i huset, mest på gårde. Her traf hun sin mand, landmand Thormund Riber, som hun giftede sig med i foråret 1961. De har en gård og en lille dreng på snart to år, Niels. Adresse: Edel Riber, »Lundehøj«, pr. Nr. Broby.

Lise Lund: Kom efter pladser i huset på Køng Folkehøjskole på et otte måneders ophold. Derfra gik turen til Elbæk Lærerskole, hvor hun blev færdig sommeren 1962. Men hun var jo fynbo og tog derfor stilling på Ferritslev Friskole, hvor hun nu på tredje år underviser børnene i almindelige skolefag og matematik. Adresse: Lærerinde Lis Lund, Friskolen, Ferritslev.

Karl Otto Madsen: havde fire gode pladser som karl indtil 1959. Da blev han indkaldt som soldat, det sidste halve år ved FN-styrkerne i Gaza. Her tilbragte han sine orlovsperioder i Cairo, Alexandria og Jerusalem, en meget stor oplevelse, skriver han. Efter hjemkomsten købte han først en lille ejendom, som han nu har byttet ud med en gård på 50 tdr. land. Karl Otto er ugift, men har det godt, fortæller han. Adresse: Brunhøjgård, Gyllested pr. Brenderup.

Ulla Heedegaard Madsen: kunne ikke finde sig tilrette med pladser i huset, det var madlavningen, der interesserede hende. Derfor tog hun – efter et ophold på Gerlev Idrætshøjskole i 1959–60 – fat på den 3½-årige økonomauddannelse, som hun fik ved Vejle og Odder Sygehus. Eksamen tog hun i København. 1. oktober 1963 blev hun økonomaassistent ved Viborg Sygehus, men hun bor i et dejligt nyt hus i Skals sammen med sin mand, landmand Arne Sigvardsen, som hun blev gift med i oktober. De skal senere overtage hans forældres gård. Ulla slutter med en julehilsen til alle gamle lærere, lærerinder og kamerater fra Glamsbjergtiden. Adresse: Økonomaass. Ulla Heedegaard Sigvardsen, Amtssygehuset, Viborg.

Bente Moltrup: Var i ikke mindre end 6 år telefonistinde på Glamsbjerg Central. Undervejs blev hun forlovet med en af gartner Moses folk, Willy Mogensen, ringforlovelsen fandt forresten sted på en ferietur

i Torino i Italien, meget romantisk. Juni 1962 blev de gift og begyndte med et drivhus i Birkende ved Kerteminde. Nu har de otte samt et nyt hus, så der er udvikling i det foretagende. Bente har sandelig ikke ligget på den lade side: hun har kursus på Odense fagskole i klipning og syning og delingsførerkursus. Hun dyrker atletik i Odense og badminton i Kerteminde. Og hun er fast telefonistinde på centralen i Martofte. Det lader sig altsammen gøre, fordi de endnu ikke har børn. Adresse: Bente Moltrup Mogensen, Birkende pr. Langeskov.

Finn Schønberg: kom i lære ved I/S Bondo & co. i Odense og senere havde han stillinger i Vejle og Horsens. Siden 1. august i år har han været lagerforvalter i et nystartet landbrugsmaskinefirma i Odense. Han er gift og har en søn. Adresse: Langsted, Verninge.

Villy Søgaard Nielsen: Har haft adskillige pladser som karl rundt om på Nordvestfyn. Han har også været fodermester, indtil militæret kaldte ham til 6. regiment i Odense. Sidste år blev han fast ansat ved postvæsenet. Han er gift med en pige, der hedder Aase, og de har en lejlighed og en have, som Villy godt kan lide at pusle i i sin fritid. Ingen børn. Adresse: Mads Hansensvej 16 I, Odense.

Gerda Olsen: Har haft forskellige huslige pladser og været en vinter på højskole, inden hun i foråret 1960 »nedsatte sig som bondekone«. Er gift med Verner Jeppesen og bor i Føns ved Nr. Åby. Har både karl og pige: Jens 3½ år og Ulla 1½ år. Adresse: Gerda Jeppesen, Føns Vestergård pr. Nørre Åby.

Ellen Tukjær: tog præliminæreksamen i Glamsbjerg 1957. Derefter var hun ekspeditrice i Bellinge Brugsforening og Ringsted Brugsforening. I 1962 blev hun gift med Ib Hansen. De første to år boede de på Sjælland, men i sommer flyttede de til Ullerslev, hvor hendes mand er fra. De har to drenge, og kommer nogen på kanterne, er de velkomne til at aflægge besøg, skriver Ellen. Adresse: Ellen Hansen, Lærkevej 10, Ullerslev, Fyn.

Eksamensholdet 1965

Erling Brems: »Gode minder vælder frem fra et par dejlige år. Det kammeratskab og sammenhold, som prægede vort hold, glemmer jeg sent.«

Erling blev ikke som påtænkt student eller lærer. Han vendte tilbage til landbruget, og det har han aldrig fortrudt, skriver han. Han blev gift i foråret med Margit, som har beholdt sit arbejde som økonomaassistent på OABS, selv om Erling har plads som bestyrer i Ladby. Adresse: Møllegården, Ladby pr. Kerteminde.

Else Christiansen: skrev som 10-årsjubilar fra efterskolen, at hun efter studentereksamen fra Nyborg Kostgymnasium måtte opgive et påbegyndt

pharmaceutstudium p. gr. af sygdom, hvorfor hun i stedet tog handels-eksamen fra Tietgenskolen i Odense. Dette førte til et job i Næstved, og samme år – i 1960 – giftede Else sig med en premierløjtnant ved Garderhusarregimentet i denne by. Af arbejdet ude var da kun et tre timers eftermiddagsjob tilbage. Adresse: Else Fløe Henriksen, Primulavej 3, Næstved.

Neils Christiansen: Blev efter præliminæreksamen i Glamsbjerg student fra Odense Katedralskole 1958. Siden da har han studeret medicin ved Århus Universitet og befinder sig efter eget udsagn ganske godt derved. De sidste par år har givet lægevikariatet i bl. a. Nyborg, Middelfart, Varde og Århus. Studiet skulle være afsluttet om 1½ år. Niels er ugift og kan derfor bo på 4. maj kolegiat, Fuglesangs Allé 24, Århus.

Vagn Marstrand Frandsen: blev også student fra Odense Katedralskole. Derefter højere handelseksamen fra Tietgenskolen 1959 og siden et år i Paris og et år i London med videregående studier. I 1961 blev han fuldmægtig (stavelserne tages i den rette rækkefølge, advarer Vagn!) i et speditørfirma. Fra 1. jan. 1963 gik han over i A/S Junckers Savværk, eksportafdelingen. Vagn må være lige ved at være færdig som HD i udenrigshandel, hvis han ikke er færdig! Adresse: Ribegade 19 IIItv., København Ø.

Tove Frankov: uddannede sig som sygeplejerske på Odense Amts og Bys Sygehus. Siden var hun ansat på Augustenborg Statshospital og lærte narcose i Viborg. Fra 1962 har Tove haft stilling som narcose-sygeplejerske (1. assistent) på Nyborg Sygehus. Dejlig lejlighed to km. fra sygehuset, fortæller hun endelig. Adresse: Fjordvej 4, Nyborg.

Else Stærgaard Hansen: Gik efter eget udsagn ind til »den evige hvile« i DSB, hvor hun var beskæftiget i 4 år ved Knarreborg Station og 2½ år på banegården i Odense. De sidste 3 år har hun været ansat på A/S DÆMPAS lønningkontor i Knarreborg. Hun blev gift sidst i 1961 med en gartner. De har en mindre ejendom ved Brylle, hvor de har bygget nogle drivhuse. Adresse: Else Stærgård Andersen, Odensevej, Brylle pr. Bellinge.

Knud Hansen: Student fra Odense 1958. Den følgende vinter på Olle-rup Gymnastikhøjskole, »en kæmpeoplevelse med alt, hvad det fysiske kunne tåle og dertil en mængde gymnastikture«. Efter 3½ års ophold ved militæret er han nu premierløjtnant af reserven. Denne uddannelse har, siger Knud, været af uvurderlig betydning, fordi den har givet pædagogiske og undervisningstekniske erfaringer. Knud vil nemlig være lærer, han er færdig fra Odense Seminarium til sommer. Han har været forlovet i 3 år, »så tiden er jo sikkert snart inde«. Men foreløbig bor hans hos sine forældre. Der er man velkommen til at besøge ham. Adresse: c/o ølhandler Chr. Hansen, Søndergade, Glamsbjerg.

Elise Jakobsen: Var ansat på kammernkontorer i Odense, Højer og

Bogense. Elise traf en trafikassistent fra Fredericia, som hun giftede sig med. De byggede sig et lille hus ud til Vejle Fjord i Bøgskov, men Elise har et halvdages job at passe på kommuneingeniørens kontor i Børkop. Ingen børn endnu. Adresse: Elise Nielsen, Bøgskov, pr. Fredericia.

Gunhild Vissing Jacobsen: Var efter et år i huset i England to år på Odense Studenterkursus og dernæst tre år på Odense Seminarium.

Efter at Gunhild havde været lærerinde i Rødekro, blev hun gift med en mand, som nok også vil være adskillige af 10-årsjubilarene bekendt, nemlig Holger Berg Olsen. Sammen med ham flyttede hun til Glamsbjerg Fri- og Efterskole, hvor de fortsat er lærerfolk. De har bygget hus på Hønsevejen; der bor de med tre børn og derhen byder de alle gamle kammerater hjerteligt velkomne. Redaktøren tilføjer, at Gunhild er medlem af elevforeningens bestyrelse, så jeres årgang har altså en repræsentant! Adresse: Gunhild Berg Olsen, Skolevej, Glamsbjerg.

Karen Margrethe Jensen: tog som adskillige andre fra dette dygtige hold studentereksamen fra Odense Katedralskole. Derefter kom hun på Ringe Apotek som discipel, og nu er hun ansat på Årup apotek. Men d. 1. december går turen til Næstved, hvor to ting trækker: apoteket og arkitekt Jørgen Knarreborg, som hun skal giftes med til foråret. Hendes adresse: Grønlandsvej 19, Næstved.

Solveig Jørgensen: fik først en uddannelse på rigstelefonen i Odense, en studentereksamen fra Odense Studenterkursus og en højere handels-eksamen fra Tietgenskolen. Og dog var hun ikke kommet på rette hylde, hun ville være lærerinde! »1964 blev begivenhedsrigt. Jeg blev lærerinde (fra Skive Seminarium, red.) og som sådan ansat i Glyngøre, desuden blev jeg ved giftermål med lærer Henry Kaae moder til en dejlig pige Berit på 2 år«. Adresse: Solveig Kaae, Lyngbakken 5, Glyngøre.

Kirsten Lauritsen: skrev i årsskriftet i 1962, at hun hele tiden havde været ansat på Tommerup Kommunekontor. I 1961 tog hun afsluttende prøve fra Dansk Kommunalkursus i Odense. Hun var dengang hverken forlovet eller gift. »Smådrømmer om en kæmnerstilling og et par års ophold i Udlandet«.

Kurt Lund: var så gammel, at han måtte springe soldat straks efter præliminæreksamen. Det betød turen til Gaza med de danske FN-styrker i 1957 – og en bedre forståelse for fremmede folks problemer, skriver Kurt. 1958 ansættelse ved DSB, først i Helsingør, siden i Ønslev ved Nykøbing F. Et forsøg på at drive husmandsbrug ved siden af portørarbejdet ville ikke rigtig lykkes. Nu bor Kurt i Nykøbing F. sammen med sin kone, som han blev gift med i 1959, og to børn, en dreng og en pige. Men når han er blevet færdig med at bygge hus 2 km. derfra, regner han med at have fundet blivende sted. Adresse: Fromsgade 9, Nykøbing F.

Margit Madsen: Endnu en student fra Nyborg Kostgymnasium. En treårig uddannelse i Århus som hospitalslaborant afsluttedes i 1962. Året før var hun blevet gift med tandlægestuderende John Ljungberg, med hvem hun nu har Kirsten på 2 år og Anette på ½ år. Fra 1./12. hører hun op med at være instruktionslaborant i Viborg, idet hendes mand har påbegyndt egen praksis i Langeskov på Fyn.
Adresse: Margit Ljungberg, Vedbendvej 4, Langeskov.

John Thode: Efter at have aftjent sin værnepligt som soldat i Odense og Tyskland (Itzehoe) gik John i gang med skovfogeduddannelsen. I øjeblikket er han, efter forlængst at have taget eksamen, skovfogedaspirant på Giesegård Skovdistrikt på Sjælland. Han er gift, men har endnu ingen børn. Adresse: »Ny Vangerhus«, Østervang, Sjælland. Vil gerne høre fra eller se gamle kendinge, skriver han.

Leif Rasmussen: Blev uddannet på kontor hos C. W. Obel i Odense, og så kom soldatertiden, 16. mdr. i Haderslev. Siden da har Leif været kontormand på Grønland med stillinger i flere byer, nu Umanak. »Interessant arbejde, ser og lærer en masse i landet, står på ski, fisker og går på jagt, ikke gift, men forlovet, med dansk pige, kommer hjem næste år«. Adresse: Leif Rasmussen, Umanak, Grønland.

Birte Seedorff: blev student fra Odense Katedralskole og samme år gift med en studenterkammerat, Torben Munk, der nu er musiker. »Vi har rejst en del i Sverige og Finland, hvor min mand spillede; det var nogle spændende og dejlige år. Vi har en dreng på 6 år. Jeg har taget et kursus i teknisk tegning og arbejder i Glostrup som teknisk tegner.« Adresse: Birte Munk, Lundebjerggårdsvej 212 st. th., Skovlunde, Sjælland.

Og så til slut et par ord fra Kurt Lund: »Det skal gå noget skævt, hvis jeg ikke kommer til »vort elevmøde«. Nu vil jeg så ønske, at så mange som muligt vil komme denne dag, så vi kan få os en hyggelig sludder om de gode gamle dage i Glamsbjerg«.

Alle tiårsjubilarer fra efterskole og præliminærkursus er hjerteligt velkomne til elevmødet i fastelavnen 1965! Vagn Marstrand og jeg har aftalt, at han vil kontakte eksamensholdet. I kan evt. sætte jer i forbindelse med ham på ovenstående adresse. Tak for jeres breve – og velkommen til elevmødet!

Nils Olav Olsen.

Tove Rasmussen, Dore, Renning Christensen, Dan, Nils F. Christensen, Dan, Perhill Dan, Arge, Oerensen, Inge-Lise Paul, Alice Eriksen, Warren, John, Nils K., Ove, Cecil T., Else M.

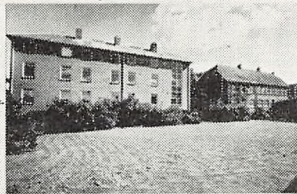
Hanne M. Jensen, Hanne A. Jensen, Jørgen E. Jensen, Erik S. Jørgensen, Axel B. Jørgensen, Hanne G. Larsen, Sigg. Larsen, Carl Lippert, Axel G. Paulsen, Paul E. Sjøraa, Sjøraa, Else M.

Elvina Nielsen, Inger M. Nielsen, Paul S. Pedersen, Jens A. Pedersen, Knud Jacobsen, Nancy Bang Jacobsen, Arger-Damas, Martin, Johan T. Kingstad, Anneli, Søren, Peter B.

Erling Aar, Jørgen Petersen, Liz Brant, Kirsten Juul, Marie Espensen

Glandsbjerg Fri- og Efterskole

Marie Olsen, Erling Christensen, Hela, Anna L., Cecil B.

Henny Rasmussen, Norman, Ib H. Hansen, Niels Hansen

H. S. Bang, Lena Bang, Jylli, Morten

Leif Rasmussen, Rolf Rasmussen, Niels Rasmussen, Rasmussen, Cecil Rasmussen, Birgitte Rasmussen, Birgitte Rasmussen, Birgitte Rasmussen

Leif Rasmussen, Rolf Rasmussen, Niels Rasmussen, Rasmussen, Cecil Rasmussen, Birgitte Rasmussen, Birgitte Rasmussen, Birgitte Rasmussen

Birthe Sandahl, Paul Greenland, Bent Oerensen

Vandereen 1963-64.

Lillian Hansen, Birthe Hansen, Birgit Carlsson, Anna Nygaard

Made by [unclear]

Efterskolen 1963-64

Tove Andreasen, Stationsvej, Rynkeby.
Henning Boe, Helnæs.
Ruth Rita Falslund Christiansen, Tarup pr. Aarslev.
Thorkild Madsen Dau, Hesselgård pr. Augustenborg.
Aage Drewsen, Hokkerup pr. Tørsbøl.
Inge Lise Duus, Spedsbjerg, Blommenslyst.
Poul Eriksen, Ebberup.
John Harald Halle, Glentevej 81, Odense.
Alice Hansen, Højvang Torp, Årup.
Niels Kristian Hansen, Ølsted pr. Brobyværk.
Ove Hansen, Bjørnemose pr. Ebberup.
Bodil Toft Jensen, Årslev.
Else Margrethe Jensen, Faurskov pr. Gelsted.
Hanne Margrethe Jensen, Ørsted Hestehave.
Hans Appe Jensen, Tommerup.
Jørgen Elsøe Jensen, Kastanievej 9, Odense.
Erik Stevnsbo Jørgensen, Dreslette, Flemløse.
Merethe Moreau Ringer Jørgensen, Ørbæk.
Ib Knudsen, Helnæs.
Hanne Grethe Larsen, Veringe.
Stig Thorup Larsen, Flemløse.
Gert Lippert, Guldblommevej 10, Kastrup.
Karl Bent Madsen, Nr. Broby.
Poul Erik Mogensen, Koppenbjerg, Glamsbjerg.
Bjarne Nielsen, Røde Kro.
Bjarne Ejmann Nielsen, Ådalen, Køng.
Else Margrethe Nielsen, Nordskov pr. Martofte.
Elvina Nielsen, Sværupgård, Nårup.
Inger Nielsen, Sdr. Næraå.
Poul Spangberg Nielsen, Helnæs.
Jens-Anders Pedersen, Udlejre pr. Ølstykke.
Jørgen Petersen, Låndø, Hårby.
Jørgen Pedersen, Snave pr. Flemløse.
Peter Bent Petersen, Dømmestrup pr. Fangel.
Per Pedersen, Helnæs pr. Ebberup.

Erling Pors, Ladegård pr. Hammelev.
Annelise Riffelsthal Rasmussen, Krogsgård, Flemløse.
Bodil Brændholt Rasmussen, Bakkehuset, Ørbæk.
Hardy Chr. Heinrich Rasmussen, Søndergade 29. I. Glamsbjerg.
Henning Vagn Rasmussen, Gerthasminde 29, Odense.
Jytte Rasmussen, Søndergade 99, Glamsbjerg.
Kirsten Elisabeth Rasmussen, Nyborg.
Leif Rasmussen, Helnæs.
Ruth Rasmussen, Gl. Ebberup.
Niels Sellebjerg, Basselund pr. Årup.
Dorthe Maria Stjernholck, Humlebæk.
Jesper Sønderby Simonsen, København F.
Birthe Sundahl, Voldtofte pr. Flemløse.
Poul Ærenlund, Sallinge pr. Højrup.
Bent Østerskov, Nårup.

Eksamenshold 1964

3-årigt kursus.

Karen Inge Andersen, Mosemarken, Ebberup.
Mogens Christensen, Nårup.
Tom Christiansen, Å pr. Ebberup.
Anne Grethe Flemløse, Flemløse.
Knud Skovsbo Hansen, Skovsbogård pr. Nårup.
Mogens Hansen, Nårup.
Anders Kristjan Hind, Holmevej 104, Højbjerg.
Else Lundin Jacobsen, Holte, Glamsbjerg.
Lis Birgit Welling Jørgensen, Holte, Glamsbjerg.
Margit Larsen, Mullerød pr. Flemløse.
Hanne Lisbeth Dons Laursen, Savværksvej, Glamsbjerg.
Niels Jørn Lindeloff, Dreslette pr. Flemløse.
Leif Børge Lund, Stationsvej, Glamsbjerg.
Karl Ole Lundsgård, Årup.
Hans Madsen, Nårup.
Anna-Lise Nielsen, Sværupgård, Nårup.
Nora Johanne Nielsen, Fåborgvej 34, Glamsbjerg.
Finn Ravn, Dærupvej 12, Glamsbjerg.
Hanne Merete Sørensen, Helnæs, Ebberup.

3-årigt eksamenshold 1964

2-årigt eksamenshold 1964

Eksamensholdets kostelever 1964

2-årigt kursus.

- Marianne Andersen, Munkegården, Svendborg.
 Else Bjerg, Ebberup.
 Margrethe Bjerg, Ebberup.
 Kaj Ditlefsen, V. Vedsted.
 Leif Ellegård, Glamsbjerg.
 Betzy Hansen, Husby pr. Ejby.
 Hans Peter Løkke Hune, Kulspiel pr. Simmerbølle.
 Niels Holger Jacobsen, Østergård, Almind.
 Anne Harriet Jensen, Vester Allé 43, Brønderslev.
 Leif Jensen, Sjællandsgade 14.2, Ringsted.
 Marianne Hildebrandt Jensen, Saltofte pr. Assens.
 Jytte Knudsen, Langstedvej, Verringe.
 Karl Åge Larsen, Saltofte pr. Assens.
 Birgit Pedersen, Kyndby mark, Krogstrup.
 Jørgen Ole Bjerregård Petersen, Skovvej 4, Gelsted.
 Finn Kjær Rasmussen, Røjumvej 107, Sønderborg.
 Karsten S. H. Schultz, Holte pr. Glamsbjerg.

Meddelelser fra elevforeningen

Elevmødet vil blive afholdt
søndag den 28. februar (fastelavnssøndag)

PROGRAM (forventelig):

- 9.30 Morgensang i den »nye« bygnings korridor.
- 10.00 »Timer« med et par af skolens lærere.
- 14.00 Foredrag. Derefter elevforeningens generalforsamling.
- 16.30 Eftermiddagsgudstjeneste i Glamsbjerg kirke.
- 19.30 Underholdning med efterfølgende bal.

Se i øvrigt nærmere annonce i Fyens Tidende, når dagen nærmer sig! For deltagelse i hele mødet betales 7 kr. For kost betales særskilt. Ønsker man at overnatte på skolen, må sovepose eller tæpper medbringes. 10-års og 50-års-jubilærer er specielt velkomne! (Se under »Nyt fra gamle elever«).

Elevforeningens bestyrelse:

Højskolelærer Nils Olav Olsen, Krabbesholm Højskole, Skive (formand).

Lærerinde fru Inger Steen Hansen, Vindelev, pr. Jelling.

Lærerinde fru Gunhild Berg Olsen, Skolevej, Glamsbjerg.

Sergent Mogens Holtze Jørgensen, Nårup.

Sergent Jens Erik Jørgensen, Østerby, Tranebjerg, Samsø.

Foreningens kasserer er fru Kirsten Juul, Glamsbjerg Friskole.

Elevforeningens regnskab

15.12.62-13.12.63

	Indtægt:	Udgift:
Overført	327 82	
Gummibånd		2 00
Porto		819 00
Indløste årsskrifter	3.727 50	
Tilbagebetalt for 1 årsskrift		7 50
Andelsbogtrykkeriet		2.822 32
Gebyr til giro		3 39
Girorente	9 98	
Elevmødet	911 00	852 51
1 årsskrift til Grønland	7 50	2 00
Boggave		42 00
Postopkrævninger		25 00
Porto		350 00
	<hr/>	<hr/>
	4.983 80	4.925 72
Giro-beholdning		4 99
Bank-beholdning		20 14
Kasse-beholdning		32 95
	<hr/>	<hr/>
Balance	4.983 80	4.983 80

Glamsbjerg, den 11. november 1964.

Regnskabet gennemset og fundet i overensstemmelse med bilagene.

E. Jacobsen.

Meta Lo. Kristensen.

INDHOLDSFORTEGNELSE

A. B.-J.: »Han er blevet hans tolk«	3
Asger Baunbak-Jensen: Efterskolen i fremtiden	6
Holger Berg: Demokrati i skolen?	8
J. Kongstad: Alfredo Demetz	12
Ib Solvang: Ansvaret	14
Grethe Ry Jensen: Et år på en high-school	17
Mogens Holtze Jørgensen: Jordan efter 1948	22
Bestyrelsen for Glamsbjerg Fri- og Efterskole	34
Julehilsen fra skolens personale	34
Asger Baunbak-Jensen: Årets gang	35
Noter	44
Mindeord om Karen Nielsen	46
Nils Olav Olsen: Nyt fra gamle elever	48
Skolens afgangshold i navne og billeder	55
Meddelelser fra elevforeningen	60
Elevforeningens regnskab	61

Redaktion: Nils Olav Olsen.

Tegningerne er udført af lærer S. Kongstad.